

Valvontakertomus

2020

Suomen Asianajajaliiton julkaisu 1/2021

ISBN 978-952-5552-37-9 (nid.)

ISBN 978-952-5552-38-6 (pdf)

ISSN 0781-5840

Kuvat: Mikko Kauppinen ja Samuli Knuutila

Tekstit: Britta Andersin ellei muuta mainittu

Graafinen suunnittelu: Neodesign ja Samuli Knuutila

Tilastograafit: Anna-Kaisa Jormanainen

Taitto: PPD Studio

Paino: Painotalo Plus Digital Oy

Valvontakertomus

Sisällys

JOHDANTO	6
Koronakriisi on muuttanut työtapoja	6
Valvontalautakunnan viestintä on uudistunut	8
1 VALVONTALAUTAKUNTA	10
1.1 Valvontalautakunta ja sen tehtävät	10
1.2 Valvonnan laajuus	11
1.2.1 Luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat	11
1.2.2 Palkkioriihi-asiat.....	11
1.3 Valvontalautakunnan jäsenet	12
2 TAPAUSSELOSTUKSET	14
2.1 Perusarvot (TO 3. luku)	14
2.1.1 Lojaalisuus (TO 3.1).....	14
2.1.2 Esteettömyys (TO 3.3).....	15
2.1.3 Luottamuksellisuus (TO 3.4).....	16
2.1.4 Kunniallisuus (TO 3.5).....	16
2.2 Yleiset velvollisuudet (TO 4. luku)	17
2.2.1 Huolellisuus ja tehokkuus (TO 4.1 ja laki luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista 8 § 1 mom. 6-kohta).....	17
2.2.2 Korvaus tehtävän hankkimisesta (TO 4.6).....	18
2.3 Velvollisuudet asiakasta kohtaan (TO 5. luku)	18
2.3.1 Yhteydenpito asiakkaaseen (TO 5.4)	19
2.3.2 Oikeus luopua tehtävästä (TO 5.9)	19
2.3.3 Asiakirjojen luovuttaminen (TO 5.11).....	20
2.3.4 Asianajopalkkio (TO 5.12 ja palkkio-ohje).....	21
2.4 Esteellisyys (TO 6. luku)	22
2.4.1 Esteellisyys samassa asiassa (TO 6.1)	22
2.4.2 Esteellisyys lojaalisuusvelvollisuuden perusteella (TO 6.2)	23

2.6 Velvollisuudet asiakkaan vastapuolta kohtaan (TO 7. luku)	23
2.6.1 Sovinnollisuus (TO 7.1 ja laki luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista 8 § 1 mom.13-kohta).....	24
2.6.2 Painostuskielto (TO 7.3).....	25
2.7 Asianajaja ja viranomaiset (TO 8. luku)	26
2.7.1 Arvonannon osoittaminen (TO 8.1 ja laki luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista 8 § 1 mom. 16-kohta).....	26
2.8 Asianajotoimiston järjestäminen (TO 11. luku)	27
2.8.1 Asianajotoimiston asianmukainen järjestäminen ja henkilökunnan valvonta (TO 11.5)	27
3 TILASTOTIETOJA VALVONNASTA	28
3.1 Vireille tulleet asiat	28
3.2 Ratkaistut valvonta- ja palkkioriiita-asiat	28
3.2.1 Valvonta-asiat	28
3.2.2 Palkkioriiita-asiat.....	28
3.2.3 Valvonta- ja palkkioriiita-asioiden keskimääräinen käsittelyaika	28
3.2.4 Muutoksenhaku valvonta-asioissa	29
3.2.5 Helsingin hovioikeuden ratkaisemat valitukset.....	29
3.2.6 Muutoksenhakulupa korkeimpaan oikeuteen	29
4 SAMMANFATTNING	32
YHTEYSTIEDOT	35

Koronakriisi on muuttanut työtapoja

Valvontalautakunnan ratkaisemien juttujen määrä on pienentynyt jonkin verran ja käsittelyajat ovat hieman pidentyneet edellisvuoteen verrattuna. Kun juttumäärä on samalla kasvanut, asioiden käsittely on alkanut ruuhkautua, kirjoittaa valvontalautakunnan puheenjohtaja, asianajaja Harri Tuure.

TEKSTI HARRI TUURE

Tätä kirjoittaessani elämme poikkeusoloissa nyt jo toista vuotta. Koko maailma on edelleenkin koronaviruspandemian kourissa, mutta tällä hetkellä uskaltanee jo toivoa, että kriisin osalta on siirrytty alun lopusta lopun alkuun.

Kulunut vuosi on ollut monelle taholle hyvin haasteellinen, eikä valvontalautakunta muodosta tässä suhteessa mitään poikkeusta. Poikkeusolot ovat vaikuttaneet merkittävästi toimintaamme. Emme ole juurikaan voineet kokoontua fyysisesti, vaan olemme pitäneet kokouksemme etäyhteyksillä. Jaostojen osalta on päästy hyvään rutiiniin: asiakirjat saapuvat postitse, ratkaisuehdotukset saadaan ja palautetaan sähköisesti, aineistoon tutustutaan kunkin omalla aikataululla sähköisessä ympäristössä, itse kokous sujuu nopeasti etäyhteyksiä hyväksi käyttäen ja lopulliset ratkaisut palautetaan sähköisesti ja lopulta asiakirjat postitse. Kokoukset ovat sujuneet mallikkaasti. Jopa valvontalautakunnan täys-

istunnotkin on saatu järjestettyä etäyhteyksillä, mihin etukäteen suhtauduin hieman skeptisesti. Tosin jokin aivan olennainen on jäänyt hyvin vajavaiseksi – sosiaalinen kanssakäyminen.

Uskon, että poikkeusolot ovat kuitenkin monessa suhteessa avanneet silmämme ja osoittaneet, että matkustaminen kokouksiin ei ole läheskään aina välttämätöntä. Valvontalautakunnan puheenjohtajiston ja jaostojen kokoukset vietäneen jatkossa läpi pääsääntöisesti etäyhteyksiä hyödyntämällä.

Poikkeuksellinen tilanne on valitettavasti vaikuttanut itse valvontaan, kuten oli ennakoitavissakin. Valvontalautakunnan ratkaisemien juttujen määrä on jonkin verran pienentynyt ja käsittelyajat ovat jonkin verran pidentyneet edellisvuoteen verrattuna. Kun juttumäärä on samalla kasvanut, asioiden käsittely on alkanut ruuhkautua. Samaan aikaan ovat sattuneet vielä useat merkittävät henkilövaihdokset. En voi millään muotoa pitää syntyntä tilannetta tyydyt-

---

Jatkossa asianajajia, julkisia oikeusavustajia ja luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia koskevat tiedot saatetaan yleisön tietoon vain sähköisesti.

tävänä. Kuluvana vuonna on yritettävä kiristää tahtia. Raakaa työtähän se vaatii, mutta urakka ei ole millään muotoa mahdoton.

Itse valvonnan sisällössä ei juurikaan ole tapahtunut muutoksia. Suuressa kuvassa sellaisten ratkaisujen osuus kaikista valvonta-asioista, joista tulee seuraamus, ja eri kurinpidollisten seuraamusten suhde toisiinsa, näyttävät vuodesta toiseen hyvin vakiintuneilta.

Mutta niin muuttuu maailma, Eskoni. Tämä on nyt kaikella todennäköisyydellä viimeinen painettu valvontakertomus. Jatkossa asianajajia, julkisia oikeusavustajia ja luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia koskevat tiedot saatetaan yleisön tietoon vain sähköisesti.

Synkät pilvet eivät ole vielä kokonaan väistyneet. Toivon kaikille turvallista vuotta. ”And hey – let’s be careful out there!”

Valvontalautakunnan viestintä on uudistunut

Ratkaisuista, tilastoista ja valvontalautakunnan muusta toiminnasta viestitään jatkossa tuoreeltaan uusituilla verkkosivuilla ja valvontaratkaisujen hakemistossa, uutiskirjeessä sekä somekanavissa. Lisäksi valvontalautakunta on ottanut käyttöön sähköisen asiointipalvelun, kertoo valvontayksikön päällikkö Britta Andersin.

TEKSTI BRITTA ANDERSIN

Kuten valvontalautakunnan puheenjohtaja *Harri Tuure* edellä kertoi, kädessäsi on mitä todennäköisimmin valvontalautakunnan viimeinen valvontakertomus tässä muodossa. Valvontalautakunta on kuluneen vuoden aikana uudistanut viestintäänsä ja ottanut käyttöönsä muita keinoja toiminnastaan tiedottamiseen.

Asianajajat ja julkiset oikeusavustajat ovat velvoitettuja noudattamaan hyvää asianajajatapaa. Myös luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien laissa säädettyjen velvollisuuksien sisällöstä voi hakea johtoa hyvästä asianajajatavasta ja sitä koskevasta soveltamiskäytännöstä. Valvontalautakunnan oma-aloitteinen tiedottaminen ratkaisuistaan onkin siksi ensiarvoisen tärkeää, jotta lautakunnan linjaukset tavoittavat vaivattomasti ne tahot, joita hyvä asianajajatapa velvoittaa. Kerran vuodessa julkaistu valvontakertomus tapausselostuksineen ei ole parhaiten vastannut tähän tarkoitukseen.

Tämän vuoksi keskeisimmistä valvonta- ja palkkioriiita-asioissa annetuista ratkaisuista tiedotetaan nykyään tuoreeltaan lautakunnan kokousten jälkeen muun muassa ratkaisutiedotteina valvontalautakunnan uusituilla verkkosivuilla. Laajemmat tapausselostet löytyvät tuttuun tapaan valvontaratkaisujen hakemistosta, joka on myöskin kokenut uudistuksen. Olemme parantaneet hakemiston toiminnallisuuksia ja hakukriteerejä sekä tuoneet tietokantaan viime vuosilta aiempaa kattavammin ratkaisuja.

Julkaisimme keväällä myös valvontalautakunnan ensimmäisen uutiskirjeen, jossa tuodaan esiin keskeisimpiä hiljattain julkaistuja ratkaisuja. Olemme pyrkineet toimittamaan sen kaikille valvonnan alaisille tahoille. Kirjeen voit tilata valvontalautakunnan verkkosivuilta, mikäli et ole sitä vielä saanut. Ota meidät lisäksi seurantaan somessa! Olemme Twitterissä nimellä @Valvontalk sekä LinkedInissä Valvontalautakunta – Tillsynsnämnden.

Valvontalautakunnan oma-aloitteinen tiedottaminen ratkaisuihin on tärkeää, jotta lautakunnan linjaukset tavoittavat vaivattomasti ne tahot, joita hyvä asianajajatapa velvoittaa.

Aktiivisella tiedottamisella ja ajantasaisen ratkaisutietokannan ylläpitämisellä väistyy tarve tapausselosteiden julkaisemiselle valvontakertomuksen muodossa. Ratkaisuihin, tilastoista ja valvontalautakunnan muusta toiminnasta viestitäänkin jatkossa tuoreeltaan edellä mainituissa kanavissa.

Viestinnän uudistusten lisäksi valvontalautakunta on keväällä ottanut käyttöön sähköisen asiointipalvelun. Vireillä olevissa asioissa asiointi valvontalautakunnan kanssa tapahtuu tieturvallisessa palvelussa, jossa voi helposti seurata asiansa etenemistä. Siirtymävaiheessa jatkamme

kesken olevia valvontaprosesseja pääosin entisellä tavalla ja otamme uuden järjestelmän käyttöön vaiheittain. Tarkoituksenamme on hiljalleen luopua sähköpostin ja perinteisen postin käytöstä ja sujuvoittaa siten asioiden käsittelyä.

Toivon, että valvontalautakunnan viestintä-uudistuksen ansiosta osa tässä kertomuksessa kuvatuista ratkaisuihin on sinulle jo ennestään tuttuja. Muihin kertomusvuonna annettuihin ratkaisuihin sekä uudempaan valvontalautakunnan ratkaisukäytäntöön pääset tutustumaan valvontaratkaisujen hakemistossa osoitteessa valvontaratkaisut.fi.

1 Valvontalautakunta

1.1 Valvontalautakunta ja sen tehtävät

Asianajalain 6 a §:n mukaan Suomen Asianajaliiton yhteydessä toimivat riippumattomat valvontalautakunta ja valvontayksikkö, joille kuuluvat asianajalaissa säädettyt asianajajien toiminnan valvontaan liittyvät tehtävät. Valtion oikeusaputoimistoista annetun lain (258/2002) ja luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetun lain (715/2011) mukaisesti valvontalautakunnalle ja valvontayksikölle kuuluvat myös julkisten oikeusavustajien ja luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien toiminnan valvontaan liittyvät tehtävät.

Valvontalautakunta käsittelee ja ratkaisee asianajalain 7 c §:ssä tarkoitetut valvonta-asiat sekä antaa suosituksen asianajajan ja hänen asiakkaansa välisestä 7 e §:ssä tarkoitetusta palkkioriidasta. Valvontalautakunnan jäsenet toimivat tuomarin vastuulla, eivätkä he saa oikeudettomasti ilmaista sellaista laissa salassa pidettäväksi säädettyä tietoa, jonka he valvonta-asiaa tai palkkioriiita-asiaa käsitellessään ovat saaneet tietää.

Suomen Asianajaliiton yhteydessä toimiva valvontayksikkö valmistele valvontalautakunnassa käsiteltävät valvonta- ja palkkioriiita-asiat. Valvontayksikön toimintaa johtaa valvontayksikön päällikkö. Lisäksi valvontayksikössä on tarpeellinen määrä valvontalautakunnan sihteereitä, jotka valmistelevat asiat valvontalautakunnan jaostojen ja täysistunnon käsiteltäviksi ja ratkaistaviksi.

Valvontayksikköön kuuluva toimihenkilö ei saa osallistua Asianajaliitolle kuuluvien muiden kuin edellä tarkoitettujen asioiden hoitamiseen,

jos osallistuminen voi vaarantaa valvontayksikön tehtävien hoidon riippumattomuutta ja puolueettomuutta.

Valvonta-asia tulee vireille, kun asianajajaan kohdistuva kirjallinen kantelu, oikeuskanslerin ilmoitus tai tuomioistuimen oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 10 a §:n nojalla tekemä ilmoitus saapuu valvontalautakunnalle. Asia tulee vireille myös, kun Asianajaliiton hallitus on päättänyt siirtää tietoonsa tulleen asian valvontalautakunnan käsiteltäväksi. Menettely valvontalautakunnassa on kirjallinen.

Asianajaliitosta erottaminen tai seuraamusmaksun määrääminen edellyttävät aina suullisen käsittelyn järjestämistä. Sama koskee myös luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan luvan peruuttamista ja seuraamusmaksun määräämistä.

Jos kantelu on niin puutteellinen, ettei asiaa voida sen perusteella ottaa ratkaistavaksi, kantelijaa pyydetään määrääjassa täydentämään sitä. Valvontalautakunta ei ota tutkittavaksi aikaisemmin ratkaistua asiaa koskevaa kantelua, ellei kantelussa ole esitetty asiaan vaikuttavaa uutta selvitystä. Jos kantelussa kuvatuista tapahtumista on kulunut yli viisi vuotta, kantelu voidaan jättää ottamatta tutkittavaksi.

Valvonta-asiat käsitellään valvontalautakunnan jaostossa tai täysistunnossa. Täysistunnossa käsitellään valvontalautakunnan puheenjohtajan sen käsiteltäviksi määräämät tai jaostojen sille siirtämät asiat. Asianajaliitosta erottamisesta ja seuraamusmaksun määräämisestä päätetään aina täysistunto.

Luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien

luvan peruuttamista tai seuraamusmaksua koskeva asia tulee saattaa luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetun lain 16 §:ssä säädetyllä esityksellä oikeudenkäyntiavustajalautakunnan käsiteltäväksi.

1.2 Valvonnan laajuus

Asianajajan tulee rehellisesti ja tunnollisesti täyttää hänelle uskotut tehtävät sekä kaikessa toiminnassaan noudattaa hyvää asianajajatapaa (asianajalaki 5 §). Asianajajaliiton hallituksella on velvollisuus asianajajain 6 §:ssä säädetyin tavoin valvoa asianajajien toimintaa. Jos hallitus tätä valvontaa suorittaessaan saa aiheen epäillä asianajajan menetelleen velvollisuuksiensa vastaisesti, sen tulee saattaa asia valvontalautakunnan käsiteltäväksi.

1.2.1 Luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat

Vuoden 2013 alusta tuli voimaan laki luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista (17.6.2011/715). Samassa yhteydessä tehtiin muutoksia myös asianajalakiin (17.6.2011/716). Luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetun lain 9 §:n mukaan luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja on 8 §:ssä tarkoitetuissa tehtävissään oikeuskanslerin, asianajajista annetun lain 6 a §:n 1 momentissa tarkoitettujen valvontalautakunnan ja oikeudenkäyntiavustajalautakunnan valvonnan alainen. Lain 11 §:ssä täsmennetään lisäksi, että luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja koskevan kantelun ratkaisee valvontalautakunta ja valvontalautakunnassa käsiteltävät asiat valmistelee valvontayksikkö.

Lain 8 §:n 1 momentin mukaan luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan tulee rehellisesti

ja tunnollisesti täyttää hänelle uskotut oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tehtävät. Lisäksi säännöksen 1 momentissa on 19-kohtainen luettelo niistä erityisistä velvollisuuksista, jotka luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan on täytettävä.

Luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja on valvontalautakunnan valvonnan alainen seuraavissa tilanteissa:

- 1) hoitaessaan sellaisia oikeudenkäyntitehtäviä, joiden hoitamisen edellytyksenä on oikeudenkäyntiavustajalautakunnan myöntämä lupa. Oikeudenkäyntitehtäviin katsotaan kuuluvan myös oikeudenkäyntiä valmistelevat toimet.
- 2) hoitaessaan muuta tehtävää, jonka hän on saanut tuomioistuimen määräyksen perusteella (määräyksenvaraiset tehtävät) ja
- 3) hoitaessaan tehtävää, johon hänet on määrätty oikeusapulaissa tarkoitetuksi avustajaksi.

Valvontalautakunnalla ei ole toimivaltaa tutkia luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia koskevia oikeudenkäyntiasioihin tai määräyksenvaraisiin tehtäviin liittymättömiä kanteluita eikä luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien toimiston järjestämistä tai heidän muuta toimintaansa koskevia kanteluita.

1.2.2 Palkkioriiita-asiat

Asianajajan laskutuksen kohtuullisuutta tai palkkioon liittyvää muuta riitaisuutta koskevat asiat käsitellään valvontalautakunnassa palkkioriiita-asioina. Palkkioriiita-asian käsittely valvontalautakunnassa on asianajajan asiakkaalle maksuton palvelu.

Palkkioriiitamenettely ei koske julkisten oikeusavustajien tai luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien asiakkaita. Palkkioriiita-asian ratkaisu on luonteeltaan suositus. Täytäntöönpanokelpoisen ratkaisun saamiseksi palkkioriidan osapuolet voivat viedä asian tuomioistuimen ratkaistavaksi. Kuluttaja-asiakkaat voivat saattaa luvan saaneiden oikeusavustajien palkkiota koskevan riitaisuuden kuluttajariitalautakunnan ratkaistavaksi.

**Valvontakertomukset netissä:
[valvontalautakunta.fi/
valvontakertomus](http://valvontalautakunta.fi/valvontakertomus)**

1.3 Valvontalautakunnan jäsenet

Valvontalautakuntaan kuuluvat puheenjohtaja sekä yksitoista muuta jäsentä ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä. Puheenjohtajan ja hänen varajäsenensä sekä kuuden muun jäsenen ja heidän varajäsentensä tulee olla asianajajia ja heidät valitsee tehtävänsä Asianajajaliiton valtuuskunta. Kolmen jäsenen ja heidän varajäsentensä tulee olla asianajajakuntaan kuulumattomia oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittaneita henkilöitä, jotka ovat perehtyneitä asianajotoimintaan sekä lisäksi tuomarin tehtäviin taikka oikeustieteen yliopistolliseen koulutukseen ja tutkimukseen.

Asianajajakuntaan kuulumattomat jäsenet ja heidän varajäsenensä nimittää valtioneuvosto oikeusministeriön esityksestä sen jälkeen, kun ministeriö on saanut Asianajajaliiton puoltavan lausunnon ehdokkaiden kelpoisuudesta tehtävään.

Lisäksi kahden jäsenen ja heidän varajäsentensä tulee olla luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettuja luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia. Myös luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajajäsenet nimittää valtioneuvosto oikeusministeriön esityksestä. Kaikkien jäsenten toimikausi on kolme vuotta.

Valvontalautakunta jakautuu neljään jaostoon. Valtaosa käsiteltävistä valvonta-asioista ja kaikki palkkioriiita-asiat käsitellään ja ratkaistaan lautakunnan jaostoissa. Jaostojen kokoonpanot määrää valvontalautakunta.

Näin kantelun käsittely etenee: [valvontalautakunta.fi/ kanteluprosessi](http://valvontalautakunta.fi/kanteluprosessi)

Jaostojen puheenjohtajina toimivat valvontalautakunnan puheenjohtaja ja valvontalautakunnan keskuudestaan vuosittain valitsemat kolme varapuheenjohtajaa. Palkkioriiita-asioissa puheenjohtajana toimii aina jaoston asianajajakuntaan kuulumaton jäsen, joka on muu kuin luvan saanut oikeudenkäyntiavustajajäsen.

Mikäli asiassa joudutaan harkitsemaan seuraamukseksi seuraamusmaksua tai erottamista tai mikäli asia on luonteeltaan sellainen, että sillä on ennakkotapausarvoa, käsitellään asia valvontalautakunnan täysistunnossa (plenum). Täysistuntoon osallistuvat kaikkien neljän jaoston jäsenet tai heidän varajäsenensä. Valvontalautakunnan täysistunto on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja sekä vähintään kahdeksan muuta jäsentä ovat paikalla. Jaosto on päätösvaltainen, kun jaoston kaikki jäsenet ovat paikalla.

Tarkempia tietoja valvontamenettelystä ja havainnollistavat prosessikaaviot löytyvät valvontalautakunnan verkkosivuilta osoitteesta www.valvontalautakunta.fi.

Valvontalautakunnan kokoonpano 26.4.2021 alkaen on seuraava:

Puheenjohtaja

asianajaja *Harri Tuure*

Varapuheenjohtajat

asianajaja *Matti Penttinen*

asianajaja *Lotta Laineenkare*

asianajaja *Matti Niiranen*

1. jaosto

Varsinainen jäsen

Harri Tuure, asianajaja, pj

Jannika Enegren, luvan saanut oik.käyntiav.

Pekka Pärnänen, työtuomioistuimen presidentti

Varajäsen

Pirjo Isoluoma, asianajaja

Mika Launiala, luvan saanut oik.käyntiav.

Tuulikki Mikkola, professori

2. jaosto

Varsinainen jäsen

Matti Penttinen, asianajaja, pj

Merja Eskonpekka, asianajaja

Matti Tolvanen, professori

Varajäsen

Jaana Kumpumäki, asianajaja, JOA

Ismo Sillanpää, asianajaja

Jussi Tapani, oikeusneuvos

3. jaosto

Varsinainen jäsen

Lotta Laineenkare, asianajaja, pj

Juho Laine, asianajaja

Rita Melartin, hovioikeudenneuvos

Varajäsen

Max Jaakkola, asianajaja

Kimmo Koskentausta, asianajaja

Ilkka Ylönen, käräjätuomari

4. jaosto

Varsinainen jäsen

Matti Niiranen, asianajaja, pj

Kai Kotiranta, asianajaja

Markus Aarto, luvan saanut oik.käyntiav.

Varajäsen

Hannele Järvinen, asianajaja

Kimmo Suominen, asianajaja

Arto Lindfors, luvan saanut oik.käyntiav.

Valvontalautakunnan jäseninä vuonna 2020 toimivat myös asianajajat *Ilkka Salonen* ja *Liisa Isomaa*, asianajaja, julkinen oikeusavustaja *Hannele Kojo* sekä luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja *Ilona Piikama-Paajanen*.

2 Tapausselostukset

Valvontalautakunta on julkaissut vuosittain kertomuksen, jossa on tilastotietojen lisäksi lyhyesti selostettu periaatteellisesti merkittävien valvonta-asioiden vaiheet ja ratkaisujen perusteet tarpeellisin osin.

Tässä valvontakertomuksessa on referoitu periaatteellisesti merkittäviä ja muutoin mielenkiintoisia kertomusvuoden aikana tehtyjä päätöksiä. Tapaukset on esitetty hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden mukaisessa järjestyksessä.

Lisää vuoden 2020 sekä uudempia 2021 ratkaisuja on valvontaratkaisujen hakemistossa osoitteessa valvontaratkaisut.fi. Hakemistoa päivitetään valvontalautakunnan kokousten jälkeen. Valvontalautakunnan ja sitä edeltäneen kurinpitolautakunnan tekemiä ratkaisuja voi hakea muun muassa ratkaisun aiheen, kantelun kohteen ammattinimikkeen, vuosiluvun, seuraamuksen, tapaohjeen säännöksen tai vapaan sanahaun perusteella. Hakemistossa on tapauksia vuodesta 2001 alkaen.

Viime vuosien valvontakertomukset ovat luettavissa sähköisessä muodossa osoitteessa www.valvontalautakunta.fi/valvontakertomus.

2.1 Perusarvot (TO 3. luku)

Hyvää asianajajatapaa koskevissa ohjeissa on selkeästi määritelty asianajajakunnan perusarvot. Perusarvot ovat asianajajakunnan yhteisesti hyväksymiä arvoja ja tapaohjeiden sisältö on näiden perusarvojen ilmentymää konkreettisemmassa muodossa. Tapaohjeiden yksityiskohtaisia sääntöjä on luettava yhdessä perusarvojen kanssa. Koska hyvä asianajajatapa on eettinen säännöstö, on perusarvot aina otettava

---

Tapaohjeet: asianajajaliitto.fi/ tapaohjeet

huomioon. Vaikka kaikkea ei olisi tapaohjeiden yksityiskohtaisemmissa säännöissä huomioitu, tulee asianajajan toiminnassaan aina noudattaa perusarvojen rikkomisesta, vaikka mitään yksityiskohtaista tapaohjeiden sääntöä ei olisikaan rikottu.

Valvontalautakunnan ratkaisukäytännössä viitataan varsin usein perusarvoihin ja näistä esimerkkejä seuraavassa.

2.1.1 Lojalisuus (TO 3.1)

Asianajajan on oltava asiakkaalleen lojaali. Asianajaja on velvollinen lakia ja hyvää asianajajatapaa noudattaen parhaan kykynsä mukaan valvomaan asiakkaansa etua ja oikeutta.

TO 3.1 LOJALITET

TO 5.5 KONTAKT MED KLIENTEN

En advokat hade av tingsrätt förordnats till boutredningsman och skiftesman efter klagandens mor. Enligt klaganden hade hon inte fått information om boutredningen och arvskiftet på sitt modersmål och hade således haft svårigheter att delta i processen. Dokumenten hade upprättats och möten hållits endast på finska trots att klaganden informerats advokaten om att hon inte förstår finska.

Tillsynsnämnden konstaterade att den inte har befogenhet att ta ställning till boutrednings- och skiftesmannens beslut, såsom valet av protokollspråk. Tillsynsnämnden ansåg att advokaten som boutrednings- och skiftesman kunnat bedöma och avgöra frågan. Advokaten hade med detalj redogjort hur klaganden under uppdragets gång informerats om bland annat processens innehåll, motpartens utsagor och hur skiftesmannens beslut kan överklagas. Korrespondensen mellan klaganden och advokaten stödde advokatens redogörelse.

Tillsynsnämnden ansåg att klagandens modersmål hade i tillräcklig mån beaktats i processen då hon kunnat inkomma med utsagor på svenska, använda sitt modersmål vid skiftesmötet och hade även givits möjlighet att få en muntlig sammanfattning om skiftesbeslutets innehåll från advokaten. Tillsynsnämnden hade inte funnit att advokaten skulle ha handlat i strid med god advokatsed.

(INGEN PÅFÖLJD. 3. sektion 4.6.2020, 14 §)

2.1.2 Esteettömyss (TO 3.3)

Asianajajan on tehtävää vastaanottaessaan ja sitä hoitaessaan oltava esteetön.

TO 3.3 ESTEETTÖMYYS

Kantelija katsoi, että asianajaja oli esteellinen laatimaan kantelijan äidin testamentin ja toimittamaan kantelijan äidin perunkirjoituksen. Asianajaja oli vuosikymmeniä ollut kantelijan veljen hyvä ystävä ja erityisen läheinen kantelijan äidin kanssa.

Valvontalautakunta totesi, että asianajaja ei ollut esteellinen hoitamaan tehtävää pelkästään sillä perusteella, että asianajaja toimi asianajajalle läheisen henkilön avustajana tai suoritti tehtäviä, jotka muutoin liittyivät hänelle läheiseen henkilöön. Asianajaja ei ollut esteellinen laatimaan kantelijan äidin testamenttia ystävyyss- tai tuttavuussuhteiden vuoksi. Myöskään testamentin kantelijan veljeä hyödyttävän sisällön perusteella ei voitu tehdä johtopäätöstä, että asianajaja olisi ollut esteellinen laatimaan kantelijan äidin testamentin.

Valvontalautakunta totesi, että perunkirjoituksessa oli lähinnä kyse verottajalle perintö-

verotusta varten annettavasta asiakirjasta, jossa ilmoitettiin veron määräämistä varten tarvittavat tiedot. Lisäksi perukirja toimi perinnönjaon pohjana. Perintökaarella ei ollut säännöstä siitä, kuka oli kelpoinen toimimaan perunkirjoituksen uskottuna miehenä. Perintökaari ei asettanut estettä esimerkiksi sille, että joku kuolinpesän osakkaista tai perittävälle tai kuolinpesän osakkaalle läheinen henkilö toimi uskottuna miehenä. Valvontalautakunta ei muutoinkaan havainnut, että asianajaja olisi ollut esteellinen hoitamaan kantelijan äidin perunkirjoitusta koskevan toimeksiannon.

Valvontalautakunnan ratkaisukäytännön mukaan perunkirjoituksen uskottuna miehenä toimiminen ei myöskään sellaisenaan ollut este toimia jonkun kuolinpesän osakkaan avustajana myöhemmin toimitettavassa pesänselvityksessä ja perinnönjaossa.

Valvontalautakunta ei havainnut, että kyseisessä asiassa asianajajan uskotun miehen ja avustajan roolien välillä olisi esteellisyyden muodostava ristiriita. Valvontalautakunta ei myöskään havainnut, että asianajajan perunkirjoitukseen ja pesänselvitykseen/perinnönjakoon liittyvät roolit aiheuttaisivat perusteltuja epäilyjä asianajajan toiminnan asianmukaisuutta kohtaan taikka perusteltua epäluottamusta asianajajakunnan toimintatapoja kohtaan.

Asiassa saadun selvityksen mukaan asianajajan laatimaa testamenttia ei ollut moitittu. Myöskään se, että asianajaja oli laatinut kantelijan veljen hyväksi tehdyn testamentin, ei tehnyt asianajajaa esteelliseksi toimimaan kantelijan veljen avustajana pesänselvityksessä ja perinnönjaossa.

(EI SEURAAMUSTA. 2. jaosto 15.4.2020, 11 §)

TO 3.3 ESTEETTÖMYYS

Hovioikeus toimitti valvontalautakunnalle tuomion testamentin moitetta koskevassa asiassa. Tuomiosta ilmeni, että entinen asianajaja oli toiminut asiassa avustajana, vaikka vastapuolen avustaja oli ollut entisen asianajajan asianajotoimiston hallituksen varajäsen.

Hovioikeus oli tuomiossaan katsonut, ettei asiassa ollut syytä epäillä esteellisyyden vaikuttaneen jutun käsittelyyn tai lopputulokseen. Valvontalauta-

kunta totesi kuitenkin, että sillä ei ole esteellisyyden olemassaolon arvioinnissa merkitystä, onko esteellisyydestä aiheutunut havaittavaa vahinkoa.

Valvontalautakunnan vakiintuneessa ratkaisukäytännössä on katsottu, että asianajo-osakeyhtiön hallituksen jäsenyys ja varajäsenyys toisen asianajajan yhtiössä tekee näiden yhtiöiden asianajat esteellisiksi toimimaan toistensa vastapuolina.

Valvontalautakunta katsoi entisen asianajajan olleen esteellinen ottamaan toimeksiantoa vastaan ja hoitamaan sitä.

(OLISI ANSAINNUKSEEN SAADA VAROITUKSEN.

3. jaosto 24.4.2020, 6 §)

2.1.3 Luottamuksellisuus (TO 3.4)

Asianajaja ei saa luvottomasti ilmaista sellaista yksityisen tai perheen salaisuutta taikka liike- tai ammattisalaisuutta, josta hän on tehtävässään saanut tiedon (salassapitovelvollisuus).

Asianajaja ei saa myöskään luvottomasti ilmaista muita tietoja, joita hän on tehtävää hoitessaan saanut tietää asiakkaasta ja tämän oloista (vaitiolovelvollisuus).

TO 3.4 LUOTTAMUKSELLISUUS

Kantelija oli moittinut asianajajaa muun muassa siitä, että tämä oli kieltäytynyt ilmoittamasta kantelijalle, kuka oli tilannut asianajajan laattimien muistion.

Valvontalautakunnalla käsiteltävänä olleen materiaalin mukaan kantelija oli ollut asianajajan päämiehen vastapuolena toimeksiannossa, johon liittyen oli laadittu muistio asianajajan ja toisen henkilön välillä käydyistä puhelinkeskustelusta. Kantelija oli sittemmin lähestynyt asianajajaa sähköpostitse ja muun muassa tiedustellut sitä, kuka oli tilannut kyseisen muistion. Koska asianajajalla ei ollut oikeutta ilmaista asianajotoimiston ja sen päämiehen välistä luottamuksellista tietoa, ei asianajaja ollut menettänyt hyvän asianajajatavan vastaisesti kieltäytyessään ilmoittamasta kantelijalle, kuka oli tilannut muistion.

(EI SEURAAMUSTA. 4. jaosto 5.3.2020, 13 §)

2.1.4 Kunniallisuus (TO 3.5)

Asianajajan on täytettävä hänelle uskotut tehtävät rehellisesti ja esiinnyttävä asiallisesti ja moitteettomasti. Asianajajan on asianajotoiminnassaan ja muutenkin vältettävä kaikkea, mikä saattaa alentaa asianajajakunnan arvoa tai vähentää luottamusta asianajajakuntaan. Asianajajia valvotaan kaikessa toiminnassaan, myös vapaa-ajalla.

Kunniallisuutta koskevaa tapaohjetta on sovellettu muun muassa silloin, kun asianajaja on tuomittu rangaistukseen rikoksesta.

TO 3.5 KUNNIAL LISUUS

Asianajaja oli tuomittu lainvoimaisella tuomiolla sakkorangaistukseen alaikäiseen perheenjäsenensä kohdistuneesta pahoinpitelystä.

Valvontalautakunta katsoi, että syyllistytessään alaikäisen perheenjäsenensä pahoinpitelyyn asianajaja oli menetellyt tavalla, joka oli ollut omiaan alentamaan asianajajakunnan arvoa ja vähentämään luottamusta asianajajakuntaan. Se seikka, että menettely ei ollut liittynyt hänen toimintaansa asianajajana, ei poistanut teon moitittavuutta. Hyvää asianajajatapaa koskevat ohjeet velvoittavat asianajajaa kaikissa tilanteissa menettelemään siten, että hänen toimintansa ei alenna asianajajakunnan arvoa ja vähennä yleistä luottamusta asianajajakuntaan kokonaisuutena.

Ottaen huomioon tuomittu ankara sakkorangaistus ja teon kohdistuminen alaikäiseen henkilöön valvontalautakunta katsoi, ettei huomautusta voitu pitää riittävänä seuraamuksena, vaan asianajajalle oli määrättävä kurinpidolliseksi seuraamukseksi varoitus.

(VAROITUS. 4. jaosto 5.3.2020, 11 §)

2.2 Yleiset velvollisuudet (TO 4. luku)

Yleiset velvollisuudet ovat asianajajan velvollisuuksia, jotka kohdistuvat tai voivat kohdistua oman asiakkaan lisäksi myös muihin hoidettavana olevaan tehtävään liittyviin tahoihin, kuten kollegoihin, viranomaisiin, tuomioistuimiin tai asiakkaan vastapuoleen. Kyse on myös laajemmasta yleisestä edusta.

Yleisiä velvollisuuksia sovellettaessa on otettava huomioon, että erilaiset velvollisuudet kohdistuvat hieman eri perusteiden ja erisältöisinä eri tahoja kohtaan. Lojaalisuus omaa asiakasta kohtaan on aina ensisijainen arviointiperuste eri tahoihin kohdistuvien velvollisuuksien mahdollisessa ristiriidassa.

2.2.1 Huolellisuus ja tehokkuus (TO 4.1 ja laki luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista 8 § 1 mom. 6-kohta)

Asianajajalla on huolellisuusvelvollisuus ja toimimisvelvollisuus. Tehtävät on hoidettava huolellisesti, täsmällisesti, tarpeellisella joutuisuudella sekä tarpeettomia kustannuksia aiheuttamatta. Huolellisuusvelvollisuuden ja toimimisvelvollisuuden erottaminen toisistaan korostaa sitä, että pelkkä toimiminen ei ole riittävää, vaan toimimisen on oltava huolellisuusvaatimuksen mukaista. Tehtävän vastaanottaminen luo asianajajalle velvollisuuden hoitaa vastaanotettu tehtävä tunnollisesti toimeksiantosopimuksen mukaisesti ja sen rajoissa. Tehtävä on aloitettava ja suoritettava kohtuullisessa ajassa, ellei muuta ole sovittu tai ellei asiasta tai olosuhteista muuta johdu.

Luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajia koskevan lain 8 §:n 1 momentin 6-kohdassa on säädetty hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden 4.1-kohtaa vastaavasta velvollisuudesta.

TO 4.1 HUOLELLISUUS JA TEHOKKUUS (8 § 1 MOM. 6-KOHTA)

Kantelija moitti luvan saanutta oikeudenkäyntiavustajaa muun muassa siitä, että tämä ei toimitannut kantelijan vakuutusyhtiöön toimitettua tehtävästä aiheutunutta laskua kantelijalle tiedoksi. Kantelija sai tiedon laskun vakuutusyhtiöön toimittamisesta vakuutusyhtiöltään.

Asiassa esitetystä selvityksestä ilmeni, että kantelija oli saanut laskun ja laskuerittelyn tiedokseen vasta sen jälkeen, kun vakuutusyhtiö oli tehnyt laskua koskeneen korvauspäätöksen.

Valvontalautakunta totesi, että tehtävän huolellinen hoitaminen edellytti, että asiakkaalle toimitettiin tehtävästä aiheutunut lasku myös silloin, kun asiakkaalle oli myönnetty oikeusturvaetua asiaan. Tällöin lasku ja toimenpide-eritte-

Lisää ratkaisuja valvontaratkaisujen hakemistossa: valvontaratkaisut.fi

ly oli toimitettava asiakkaalle viimeistään silloin, kun lasku toimitettiin vakuutusyhtiöön. Laskusta vastasi viimekädessä asiakas, ja asiakkaalla oli vakuutusyhtiötä paremmat edellytykset arvioida esimerkiksi laskun kohtuullisuus ja suoritettujen toimenpiteiden tarpeellisuus.

Luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja oli viivytellyt tehtävästä aiheutuneen laskun toimittamisesta tiedoksi kantelijalle.

(HUOMAUTUS. 2. jaosto 27.2.2020, 5 §)

TO 4.1 HUOLELLISUUS JA TEHOKKUUS YLEINEN TIETOSUOJA-ASETUS 17 ARTIKLA

Kantelija ja asianajaja olivat olleet yhtiökumppaneita ja osakkeenomistajia asianajotoimisto A Oy:ssä, kunnes kantelija oli siirtynyt asianajotoimisto B Oy:n palvelukseen. Kantelija moitti asianajajaa siitä, että tämä oli kieltäytynyt poistamasta toimiston tiedostoista kantelijan henkilökohtaisia tiedostoja.

Kantelija oli kirjelmässään valvontalautakunnalle yksilöinyt ne tiedostot, joita hävittämiskaatus oli koskenut. Valvontalautakunta katsoi yksilöinnin perusteella selvitetyn, että A Oy:n yleisellä verkkolevyllä oli ollut kantelijan henkilötietoja sisältäviä tiedostoja. Tällaisten tietojen säilyttämiselle ei ollut perustetta laissa tai hyvässä asianajajatavassa.

Valvontalautakunta kiinnitti kuitenkin huomiota siihen, että yhtiön yleinen verkkolevy oli ollut tarkoitettu toimeksiantoja koskevien tietojen säilyttämiseen, ja kantelija oli tästä huolimatta itse tallentanut verkkolevyllä omia henkilötietojaan, joiden hävittämistä oli myöhemmin vaadittu yhtiöltä. Kyseiset tiedostot eivät olleet tietosuoja-asetuksen tarkoittamalla tavalla yhtiön keräämiä. Valvontalautakunta katsoi, ettei asianajajalla ollut ennen yksilöityä hävittämis-

pyyntöä ollut velvollisuutta ryhtyä selvittämään, mitä henkilökohtaisia tiedostoja kantelija oli yleiselle verkkolevylle lisännyt.

Valvontalautakunta totesi kuitenkin, että asianajajan olisi yksilöidyn hävittämispyyntöön esittämisen jälkeen tullut huolehtia siitä, että kyseiset asianajotoimiston toimintaan liittyvät tiedostot poistettaisiin yhtiön tietokannasta. Asianajaja oli vastauksessaan valvontalautakunnalle katsonut, ettei toimistolla kantelijan yksilöinnin jälkeenkään ollut velvollisuutta ryhtyä toimenpiteisiin aineiston hävittämiseksi. Valvontalautakunta katsoi asianajajan menetelleen tältä osin hyvän asianajajatavan vastaisesti.

Ottaen huomioon tilannekokonaisuuden ja kantelijan oman myötävaikutuksen sen syntymiseen, asianajajan hyvän asianajajatavan vastainen menettely oli ollut kokonaisuutena arvostellen vähäistä.

(SEURAAMUS JÄTETTIIN MÄÄRÄÄMÄTTÄ.

3. jaosto 13.11.2020, 4 §)

TO 4.1 HUOLELLISUUS JA TEHOKKUUS (8 § 1 MOM. 6-KOHTA)

Kantelija moitti luvan saanut oikeudenkäyntiavustajaa muun muassa siitä, että tämä laskutti kantelijaa 12 tunnilta, vaikka kantelija oli päättänyt toimeksiannon avustajan ilmoitettua, että tehtävän hoitamiseen oli kulunut yhdeksän tuntia.

Laskuerittelystä ilmeni, että luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja oli laskuttanut kantelijaa tämän jälkeen lisäksi ennakkolaskun lähettämisestä, kantelijan laskureklamaation vastaanottamisesta ja siihen vastaamisesta ja kantelijan laskuasiaan liittyneeseen toiseen viestiin perehtymisestä ja vastaamisesta. Lisäksi kantelijan avustaja oli laskuttanut kantelijan lähettämän toimeksiannon päättämistä koskeneen lyhyen sähköpostiviestin vastaanottamisesta.

Valvontalautakunta totesi, ettei sen toimivaltaan kuulunut luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan laskutuksen kohtuullisuuden arviointi. Edellä todetut toimenpiteet eivät olleet liittyneet luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan hoidettavaksi annetun tehtävän hoitamiseen, vaan ne olivat koskeneet tehtävästä esitettyyn laskutukseen liittyntä erimielisyyttä. Valvontalauta-

kunnan näkemyksen mukaan luvan saaneella oikeudenkäyntiavustajalla ei ollut oikeutta vaatia asiakkaaltaan korvausta tällaisista toimenpiteistä.

Valvontalautakunta katsoi, että luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja on aiheuttanut kantelijalle tarpeettomia kustannuksia sisällyttämällä palkkiolaskuunsa toimenpiteitä, jotka eivät valvontalautakunnan näkemyksen mukaan kuuluneet asiakkaan maksettavaksi.

(HUOMAUTUS. 2. jaosto 18.12.2020, 9 §)

2.2.2 Korvaus tehtävän hankkimisesta (TO 4.6)

Asianajaja ei saa antaa eikä luvata kenellekään osaa palkkiostaan tai muuta hyvitystä tehtävän saamisesta tai hankkimisesta.

TO 4.6 KORVAUS TEHTÄVÄN HANKKIMISESTA TO 5.7 LIIKETOIMET ASIAKKAAN KANSSA

Asianajaja oli toiminut kantelijan vankeudessa olleen pojan avustajana. Asianajaja oli kantelijan mukaan muun muassa siirtänyt kahdeksalla eri kerralla kantelijan tilille yhteensä 285 euroa, jotka kantelija oli välittänyt pojalleen.

Valvontalautakunta totesi, että asianajajan suorittamat rahasiirrot omalle asiakkaalleen, erityisesti, jos tämä on vangittuna ja asiaa hoidetaan oikeusapuna valtion varoilla, herättävät helposti epäilyn niin sanotusta vankikaupasta. Epäilystä lisää se, jos asianajaja kierrättää suorituksen kolmannen henkilön kautta eikä maksa suoritusta suoraan päämiehensä tilille tai vankitilille. Vankikauppaan on valvontakäytännössä suhtauduttu hyvin ankarasti.

Asianajaja oli tehnyt rahasiirrot kantelijan tilille. Asianajajan kertomusta siitä, että kyseessä oli rahan lainaaminen asiakkaalle inhimillisistä syistä, tuki hänen asiakkaansa antama kirjallinen lausunto. Vankikaupasta ei ollut näyttöä.

(EI SEURAAMUSTA. 2. jaosto 18.12.2020, 23 §)

2.3 Velvollisuudet asiakasta kohtaan (TO 5. luku)

Asianajotoiminnan perusarvoja koskevassa 3.1-kohdassa määritelty lojaalisuus tarkoittaa

asianajajan ehdotonta velvollisuutta valvoa vain asiakkaansa etua. Tämä lojaalisuusvelvoite on pohjana niille tapaohjeiden 5. luvun säännöille, jotka toisaalta asettavat asianajajalle aktiivisia asiakkaaseen kohdistuvia velvollisuuksia ja toisaalta rajaavat asianajajan toimintaa.

Suuri osa asianajajan asiakkaan tekemistä kanteluista koskee tilanteita, joissa ei ole asiakkaan mukaan vastattu hänen yhteydenottoihinsa eikä asiakkaalla ole ollut riittävästi tietoa siitä, missä vaiheessa hänen asiansa käsittely on. Erityisesti pesänselvittäjää koskevissa kanteluissa on usein kysymys siitä, että pesän osakkaila ei ole tietoa pesänselvityksen etenemisestä.

Luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia koskevan lain 8 §:n 1 momentin 1-kohdassa on säädetty hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden 3.1-kohtaa vastaavasta velvollisuudesta, 10-kohdassa tapaohjeiden 4.5- ja 5.4-kohtia vastaavista velvollisuuksista ja 12-kohdassa tapaohjeiden 5.5-kohtaa vastaavasta velvollisuudesta.

2.3.1 Yhteydenpito asiakkaaseen (TO 5.4)

Asianajajan on pidettävä asiakas ajan tasalla tehtävän edistymisestä ja erityisesti huolehdittava, että tehtävässä saadusta ratkaisusta, päätöksestä tai sovinnosta annetaan viipymättä tieto asiakkaalle.

Tehtävää koskeviin asiakkaan tiedusteluihin on vastattava ilman aiheetonta viivytystä, ellei se aiemman vastauksen tai muun vastaavan syyn vuoksi ole ilmeisen tarpeetonta. Jos vastaaminen ei ole mahdollista, asianajajan on huolehdittava siitä, että asiakas saa tiedon siitä, milloin asianajaja voi hänelle vastata.

TO 5.4 YHTEYDENPITO ASIAKKAASEEN

TO 5.11 ASIAKIRJOJEN LUOVUTTAMINEN

Asianajaja oli toiminut kantelijan avustajana turvapaikka-asiassa hallinto-oikeudessa. Kantelija oli moittinut asianajajaa siitä, että tämä ei ollut vastannut kantelijan tai tämän puolesta toimineen sosiaaliohjaajan yhteydenottoihin, eikä toimittanut valitusta kirjallisena kantelijalle. Lisäksi kantelija oli moittinut asianajajaa siitä, että tämä ei ollut yhteydessä kantelijaan hallinto-oikeuden

päätöksen antamisen jälkeen ja käynyt päätöstä läpi tämän kanssa, minkä vuoksi päätöksen sisältö oli jäänyt kantelijalle epäselväksi. Asianajaja ei ollut myöskään toimeksiannon päätyttyä palauttanut kantelijalle tämän asiakirjoja.

Asiassa esitetyn selvityksen perusteella ei ollut ilmennyt, että asianajaja olisi vastannut kantelijan sähköpostitiedusteluun asiakirjojen toimittamisesta. Vastaamisen ei kerrotuissa olosuhteissa voitu katsoa olleen ilmeisen tarpeetonta, kun asianajaja oli toimittanut asiakirjat vasta sosiaaliohjaajan kanssa käydyn puhelinkeskustelun jälkeen.

Esitetystä selvityksestä ei ollut myöskään voitava havaita, että asianajaja olisi toimittanut valituskirjelmän tiedoksi kantelijalle. Valvontalautakunta katsoi, että asianajaja oli laiminlyönyt velvollisuutensa pitää asiakkaansa ajan tasalla tehtävän edistymisestä.

Saatuaan hallinto-oikeuden päätöksen asianajaja on selostanut päätöksen sisällön kantelijalle kirjeitse. Valvontalautakunta totesi, että asianajajan tulisi asiakkaan asiaa hoitaessaan ottaa huomioon myös asiakkaan edellytykset ymmärtää annettu päätös. Asian merkitys kantelijalle sekä tehtävän laatu huomioon ottaen asianajajalla voitiin katsoa olleen korostunut velvollisuus varmistua siitä, että kantelija oli myös ymmärtänyt päätöksen sisällön.

Valvontalautakunta katsoi, että päätöksestä tiedottaminen ainoastaan kirjeitse ei ollut tässä tilanteessa riittävää asiakkaan tiedottamista.

Asianajaja oli todennut lähettäneensä hallussaan olleet asiakirjat vasta puhelinkeskustelun jälkeen asiakkaalle sosiaaliohjaajan osoitteeseen. Valvontalautakunta totesi, että asianajajan oli palautettava alkuperäiset asiakirjat asiakkaalle heti toimeksiannon päätyttyä ilman erillistä pyyntöäkin. Asianajaja oli viivytellyt asiakirjojen palauttamisessa asiakkaalleen tehtävän päätyttyä. (HUOMAUTUS. 1. jaosto 10.12.2020, 9 §)

2.3.2 Oikeus luopua tehtävästä (TO 5.9)

Asianajaja ei saa luopua vastaanottamastaan tehtävästä ilman asiakkaansa lupaa, paitsi jos hän on velvollinen luopumaan siitä, asiakas menettelee vilpillisesti, asiakkaan ja asianajajan välille

on asiakkaan menettelyn vuoksi syntynyt luottamus-
pula tai muuten on olemassa erityinen syy.

Erityisiä syitä ovat ainakin, jos asiakas
asianajajan huomautuksen jälkeenkin

1. on asianajajan kanssa olennaisesti eri miel-
tä siitä, millä tavalla tehtävää pitäisi hoitaa;
2. toimii olennaisesti vastoin asianajajan
neuvoa;
3. laiminlyö olennaisesti myötävaikutusvel-
vollisuutensa;
4. käyttäytyy epäasiallisesti tai rasittaa asian-
ajajaa kohtuuttomasti; tai
5. jättää maksamatta asianajajan vaatiman
ennakon tai laskun.

TO 4.1 HUOLELLISUUS JA TEHOAKUUS

TO 5.9 OIKEUS LUOPUA TEHTÄVÄSTÄ

Julkinen oikeusavustaja oli avustanut kantelijan
puolisoo lapsen huostaanoton vastustamista kos-
kevassa asiassa. Julkinen oikeusavustaja oli kan-
telijan mukaan laatinut hallinto-oikeudelle puut-
teellisen asiakirjan ja luopunut toimeksiannosta
ilman lupaa.

Julkinen oikeusavustaja myönsi, että hallinto-
oikeudelle toimitettu lausuma oli voinut sisäl-
tää puutteita asiallisesti merkittävien seikkojen
osalta. Julkinen oikeusavustaja oli sähköpostit-
se pyytänyt asiakastaan toimittamaan mahdol-
liset korjaukset ja lisäykset antamassaan yhden
päivän määräajassa, varmistamatta kuitenkaan
viestin perillemenoaa. Julkinen oikeusavustaja
oli toimittaessaan lausuman hallinto-oikeudelle
ennen tiedostamiensa mahdollisten puutteiden
korjaamista menettelyt huolimattomasti.

Julkisen oikeusavustajan asiakas oli tiedus-
teltut julkiselta oikeusavustajalta syytä toimeksi-
annosta luopumiseen, mutta ei ollut antanut
suostumusta toimeksiannon päättämiseen.
Julkinen oikeusavustaja oli ilmoittanut luot-
tamuspulan syyksi vain asiakkaansa puolison
toiminnan sekä ilmoittanut toimeksiannosta
luopumisestaan hallinto-oikeudelle. Julkinen
oikeusavustaja oli luopunut toimeksiannosta il-
man asiakkaansa lupaa, vaikka asiakkaan me-
nettelystä ei ollut syntynyt luottamus-
pulaa ja vaikka toimeksiannosta luopumiseen ei ollut ol-
lut muutakaan erityistä syytä.

(VAROITUS. 3. jaosto 28.2.2020, 18 §)

2.3.3 Asiakirjojen luovuttaminen (TO 5.11)

Kun tehtävä on hoidettu tai muutoin päättynt,
asianajajan on palautettava asiakkaalle kuulu-
vat asiakirjat.

TO 5.11 ASIAKIRJOJEN LUOVUTTAMINEN

TO 5.12 ASIANAJOPALKKIO

PALKKIO-OHJE 2: LASKUTUSPERUSTEET JA

HINTA-ARVIO

Asianajaja oli avustanut kantelijaa kiinteistö-
kauppaan liittyvässä asiassa. Kantelija moitti
asianajajaa siitä, että tämä ilmoitti luovuttavansa
alkuperäisen kauppakirjan vasta, kun avoin lasku-
saatava olisi maksettu. Lisäksi asianajajan tehtä-
västä esittämä yhteensä 17 584 euron (alv 0 %) laskutus oli kohtuuton. Asianajaja oli puhelinneuvottelussa arvioinut, että kauppakirjojen laadinta maksaisi muutamia tuhansia.

Valvontalautakunta totesi, että asianajajalla ei ollut oikeutta asettaa asiakkaan asiakirjojen palauttamisen ehdoksi avoimena olevan laskun maksamista asiakirjojen luovuttamiselle siinäkin tapauksessa, että kyse oli asianajajan laatimista asiakirjoista. Asianajaja oli menettelyt hyvän asianajajatavan vastaisesti laiminlyödes-
sään velvollisuutensa palauttaa kantelijalle kuuluvat alkuperäiset kauppakirjat kantelijalle tehtävän päättyttyä.

Asianajajan puhelinneuvottelussa ilmoittama arvio "muutamien tuhansien" eurojen kulujen määrästä oli ylittynyt. Valvontalautakunta katsoi, että "muutamien tuhansien eurojen" lasku ei voinut ylittää ainakaan kymmentä tuhatta euroa ja pikemminkin "muutama" tarkoitti yleiskielessä lukuja kolmesta kuuteen.

Asianajaja ei ollut edes väittänyt, että hän olisi toimeksiannon aikana ilmoittanut päämiehel-
leen työn määrän ja samalla laskutuksen ylittävän arvioidun tason. Koska asiakas oli saanut kuluarvion ylittävät laskut vasta varsin lähellä toimeksiannon päättymistä, ei asiakkaalla ollut ollut tosiasiallista mahdollisuutta reagoida niiden määrään.

Asianajaja oli laskuttamalla päämiestään huomattavasti sovittua enemmän ja jättämällä toimeksiannon aikana ilmoittamatta päämiehel-

leen laskuarvion ylittymisestä menetellyt hyvän asianajajataivan vastaisesti.

Asianajaja oli lisäksi aiemmin saanut laskutukseen liittyvistä asioista huomautuksen syyskuussa 2017, varoituksen helmikuussa 2019 ja huomautuksen marraskuussa 2019. Näihin seikoihin nähden valvontalautakunta piti varoitusta oikeana seuraamuksena.

(VAROITUS. 2. jaosto 15.10.2020, 3 §)

2.3.4 Asianajopalkkio (TO 5.12 ja palkkio-ohje)

Asianajajan asiakkaaltaan laskuttaman palkkion on oltava kohtuullinen sekä säädösten ja Asianajajaliiton ohjeiden mukainen. Palkkio-ohjeen 1.1-kohdan mukaan palkkion on oltava oikeassa suhteessa tehtävän laatuun ja sen vaatimaan työmäärään sekä muutoinkin kohtuullinen. Asianajajan voidaan katsoa menetelleen normaalia korkeamman laskutuksensa vuoksi hyvän asianajajataivan vastaisesti. Kohtuuton laskutus on omiaan vähentämään yleistä luottamusta ja arvostusta koko asianajajakuntaa kohtaan. Mikäli asianajajan on havaittu menetelleen hyvän asianajajataivan vastaisesti selvästi kohtuuttoman korkealla laskutuksellaan, valvontalautakunta on pääsääntöisesti määrännyt hänelle kurinpidolliseksi seuraamukseksi varoituksen tai huomautuksen.

Palkkioriidan voi saattaa vireille vain se, jonka maksettavaksi lasku on osoitettu. Kuitenkin esimerkiksi pesänselvittäjän laskua voi kuka tahansa kuolinpesän osakkaita moittia tarvitsematta tähän muiden osakkaiden suostumusta. Tulkinta on ollut, että asianajajan noudattaessa annettua kohtuullistamissuositusta palautus tehdään pesän varoihin, jolloin suosituksen suuruuden kannalta ei ole merkitystä, vaikka joku osakas mahdollisesti luopuisi vaatimasta palkkion kohtuullistamista.

Valvontalautakuntaan tulee yhteydenottoja myös tilanteissa, joissa henkilö on oikeuden päätöksellä tuomittu maksamaan vastapuolen oikeudenkäyntikulut. Näissä tapauksissa oikeus on kuitenkin jo ottanut kantaa laskun kohtuullisuuteen, eikä vastapuoli voi saattaa vireille palkkioriiita-asiaa. Myös omat päämiehet saat-

tavat vaatia palkkion kohtuullistamista sillä perusteella, että tuomioistuimien on kohtuullistanut laskua, joka on tuomittu vastapuolen maksettavaksi, mutta asianajaja perii loppuosaa laskusta omalta päämieheltään. Tuomioistuimen suorittama kohtuullistaminen kohdistuu kuitenkin nimenomaan vastapuoleen ja asianajajalla on lähtökohtaisesti oikeus veloittaa erotus omalta päämieheltään.

TO 5.12 ASIANAJOPALKKIO PALKKIO-OHJE 1.1

Asianajaja oli määrätty pesänjakajana suorittamaan omaisuuden erottelu hakijan ja tämän entisen puolison välillä. Hakija katsoi, ettei hänen kuulunut maksaa asianajajan vastapuolen ja tämän nykyisen puolison kanssa käymistä lukuisista puheluista. Hakijan vastapuolella oli avustaja, jonka kautta asianajaja olisi voinut hoitaa asiaa. Veloitukset vastapuolen kanssa käydystä yhteydenpidosta olivat yhteensä noin 1 900 euroa (+ alv) ja yhteydenpidosta hakijan kanssa 170 euroa (+ alv).

Valvontalautakunta totesi, että omaisuuden erottelua koskenut tehtävä oli ollut asianajajan hoidettavana vähän yli kolme vuotta. Tehtävästä esitettyyn laskuun sisältyi noin 40 asianajajan hakijan vastapuolen kanssa käymää puhelua. Valtaosa puheluista oli kestänyt 5 tai 10 minuuttia. Asianajajan ilmoituksen mukaan hän oli soittanut hakijan vastapuolelle vain yhden kerran. Hakijan vastapuolen asianajajalle soittamiin puheluihin oli kulunut aikaa noin 4,5 tuntia.

Asianajaja oli velvollinen vastaamaan saamiinsa yhteydenottoihin. Valvontalautakunnan käytössä olevasta selvityksestä ei ilmennyt, että hakijan vastapuolen yhteydenotot eivät olisi liittyneet omaisuuden erotteluun tai olleet muutoinkaan tarpeettomia asianajajan hoidettavana olleen tehtävän suorittamiseksi.

Pääsääntöisesti avioero-osituksen ja omaisuuden erottelun asianosaiset vastasivat tehtävästä aiheutuneesta pesänjakajan laskusta puoliksi. Näin silloinkin, kun huomattava osa pesänjakajan toimenpiteistä oli aiheutunut toisen asianosaisen menettelystä.

Valvontalautakunta katsoi, että asiassa ei ollut perusteita kohtuullistaa hakijan laskuosuutta palkkion määrällä, joka oli aiheutunut hakijan

vastapuolen kanssa käydyistä puhelinneuvotte-
luista.

(PALKKIOTA EI SUOSITETTU ALENNETTAVAKSI.

2. jaosto 15.4.2020, 12 §)

2.4 Esteellisyys (TO 6. luku)

Kaikkien neuvontapalvelujen perusedellytyksenä on toimeksiantajan tuntema luottamus neuvonantajaansa kohtaan. Asianajajan toimen harjoittamisessa luottamussuhteella on erityinen merkitys, ja luottamussuhteen varjeleminen on ollut lähtökohta asianajajan ammatillisten velvollisuuksien määrittämisessä. Asianajajia sitovat tapaohjeet ovat merkittävässä määrin pyrkinet turvaamaan asiakkaan luottamusta asianajajaansa.

Luottamussuhteen yksi tärkeä elementti on, että asianajajan on kyettävä hoitamaan asiakkaansa asiaa lojaalisti ja vapaana toimeksiantosuhteen tai määräyksenvaraisen tehtävän ulkopuolisista intresseistä. Lojaalisuuteen liittyy sääntö asianajajan velvollisuudesta olla tapaohjeiden 3.3-kohdan mukaisesti esteetön tehtävää vastaanotettaessa ja sitä hoidettaessa.

Näitä sääntöjä tulkittaessa on kuitenkin pidettävä mielessä, ettei sääntöjä voida koskaan kirjoittaa niin yksityiskohtaisesti, että niillä voitaisiin varautua kaikkiin tulkintatilanteisiin. Tapaohjeiden 6. luvun sääntöjä tulkittaessa on muistettava ohjeiden 3.3-kohdan perusarvo esteettömyydestä sekä ohjeiden 1.1-kohdassa oleva lausuma, jonka mukaan kaikkea, mitä tapaohjeissa ei ole nimenomaisesti kielletty, ei välttämättä voida pitää sallittuna.

2.4.1 Esteellisyys samassa asiassa (TO 6.1)

Asianajaja ei saa ottaa vastaan tehtävää samassa asiassa kahdelta tai useammalta asiakkaalta, jos asiakkaiden edut tai oikeudet asiassa ovat ristiriitaiset tai eturistiriidan mahdollisuus on ilmeinen.

Asianajaja saa kuitenkin ottaa vastaan sopimuksen laatimista koskevan tai sovittelijan tehtävän kahdelta tai useammalta asiakkaalta, vaikka asiakkailla olisi vastakkaisia intressejä, jos kaikki kyseiset asiakkaat pyytävät häntä an-

Käräjäoikeus oli katsonut, että asianajaja oli ollut esteellinen toimimaan asiamiehenä vastapuolijääviyden vuoksi.

tamaan apuaan. Tällaisessa tapauksessa asianajaja on velvollinen ottamaan huomioon kaikkien asiakkaiden edut tasapuolisesti eikä hän saa avustaa heistä ketään, jos asiasta syntyy myöhemmin riita.

TO 6.1 ESTEELLISYYS SAMASSA ASIASSA

Käräjäoikeus oli toimittanut valvontalautakunnalle valvontamenettelyä varten päätöksen, jossa käräjäoikeus oli katsonut, että asianajaja oli ollut esteellinen toimimaan asiamiehenä vastapuolijääviyden vuoksi ja kieltänyt asianajajaa esiintymästä A Oy:n asiamiehenä. Hovioikeus oli hylännyt asianajajan valituksen asiasta. Korkein oikeus ei katsonut aiheelliseksi muuttaa käräjäoikeuden ja hovioikeuden päätöksen lopputulosta.

Asiassa oli riidatonta, että asianajaja oli toiminut A Oy:n asiamiehenä vuokrasopimusta koskeneessa riita-asiassa ja saman asianajotoimiston toinen asianajaja oli toiminut A Oy:n vastapuolen asiamiehenä lisenssisopimusta koskeneessa, samaan aikaan vireillä olleessa riita-asiassa.

Korkein oikeus katsoi, että asioissa oli ollut kysymys osittain samasta asiasta, minkä vuoksi asianajajan oli katsottava olleen esteellinen toimimaan vuokrasopimusta koskevassa asiassa A Oy:n asiamiehenä. Korkeimman oikeuden mukaan muun muassa oikeudenkäynnissä esitettävä näyttö oli ollut kyseisissä riita-asioissa osin yhtenevää, minkä lisäksi myös asioiden tapahtumainkulku ja tosiseikasto olivat olleet osittain samat.

Samassa asianajotoimistossa työskentelevät

asianajajat olivat sekä A Oy:n että sen vastapuolen asiamiehinä saaneet tietoonsa sekä käyttäneet A Oy:n puolesta ja sitä vastaan samaan tapahtumainkulkuun ja tosiseikastoon perustuvia tietoja sekä esittäneet ainakin osin samoista syistä johtuneeseen vahinkoon liittyviä vastakkaisia vaatimuksia ja väitteitä.

Valvontalautakunta katsoi asianajajan olleen esteellinen toimimaan A Oy:n asiamiehenä vuokrasopimusta koskevassa riita-asiassa, kun tämän kanssa samassa asianajotoimistossa työskennellyt toinen asianajaja oli toiminut samaan aikaan vireillä olleessa ja osittain samaa asiaa koskeneessa riita-asiassa A Oy:n vastapuolen asiamiehenä.

(VAROITUS. 4. jaosto 11.6.2020, 2 §, ei lainvoimainen)

2.4.2 Esteellisyys lojaalisuusvelvollisuuden perusteella (TO 6.2)

Asianajaja ei saa ottaa tehtävää nykyistä tai entistä asiakastaan vastaan, jos tehtävän vastaanottaminen rikkoo lojaalisuusvelvollisuutta uutta asiakasta tai vastapuolena olevaa nykyistä tai entistä asiakasta kohtaan, elleivät asiakkaat anna suostumusta tehtävän vastaanottamiseen.

Asianajajan lojaalisuusvelvollisuuden laajuuteen tehtävän suorittamisen aikana ja velvollisuuden kestoon tehtävän päättymisen jälkeen vaikuttavat esimerkiksi asianajajan asiakkaalleen hoitamien tehtävien laatu ja laajuus, asian merkitys asiakkaalle sekä asiakassuhteen kesto ja asiakkaan merkitys asianajajalle.

TO 3.3 ESTEETTÖMYYS

TO 6.2 ESTEELLISYYS LOJAALISUUSVELVOLLISUUDEN PERUSTEELLA

Asianajaja oli avustanut X Oy:tä muun muassa toimimalla puheenjohtajana yhtiön varsinaisissa yhtiökokouksissa. Kantelija omisti X Oy:n osakkeista 49 % ja kantelijan yhtiökumppani A 51 %.

Kantelija oli vaatinut käräjäoikeutta veloitamaan A lunastamaan kantelijan omistamat 49 X Oy:n osaketta tai vaihtoehtoisesti vahvistavan A:n omistaman X Oy:n 51:sen osakkeen omistusoikeuden siirtyvän kantelijalle lunastushinnalla.

Kantelija moitti asianajajaa siitä, että tämä oli esteellinen avustamaan A:ta kantelijan ja A:n välisessä yllä todetussa riita-asiassa. Asianajajalle oli X Oy:n asiamiehenä toimiessaan muodostunut lojaliteettivelvollisuus myös yhtiön toisena pääomistajana olevaa kantelijaa kohtaan. Kun kyse oli juuri yhtiöön liittyvästä osakkaiden keskinäisestä riidasta, lojaliteettivelvollisuus esti yhtiön asiamiestä asettumasta tällaisessa riidassa yhden osakkaan puolelle toista osakasta vastaan. Asianajaja oli X Oy:n toimeksiannosta toiminut useina vuosina yhtiön varsinaisissa yhtiökokouksissa puheenjohtajana ja muutoinkin X Oy:n pitkäaikaisena asianajajana.

Asiassa saadusta selvityksestä ilmeni, että asianajaja oli toiminut X Oy:n avustajana toimimalla yhtiön varsinaisten yhtiökokousten puheenjohtajana ja antamalla vuonna 2015 aluehallintovirastolle vastineen kantelijan tekemään hakemukseen, joka koski erityistarkastuksen suorittamista yhtiössä.

Valvontalautakunta totesi, että kantelija ei ollut ollut asianajajan asiakkaana. Nyt puheena olevassa jutussa asianosaisina olivat yhtiön osakkaat A ja kantelija, mutta ei yhtiö. Yhtiön aiempi asiakkuus ei muodostanut esteellisyyttä suhteessa yhtiön osakkaaseen jutussa, jossa yhtiö ei ollut asianosaisena, vaikka jutussa olisi kysymys osakkaiden yhtiön osakeomistusta koskevasta riidasta. Ottamalla vastaan toimeksiannon A:lta asianajaja ei valvontalautakunnan näkemyksen mukaan ollut rikkonut lojaalisuusvelvollisuuttaan tai ollut esteellinen.

(EI SEURAAMUSTA. 2. jaosto 18.12.2020, 26 §)

2.6 Velvollisuudet asiakkaan vastapuolta kohtaan (TO 7. luku)

Tapaohjeiden 2.3-kohdan mukaan asianajajan on toiminnassaan otettava huomioon myös asiakkaiden vastapuolet, joita asianajajan on kohdeltava asiallisesti ja joiden laillisia oikeuksia asianajajan on kunnioitettava.

Luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia koskevan lain 8 §:n 1 momentin kohdissa 13–15 on säädetty hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden 7.1-, 7.2- ja 7.3-kohtia vastaavista velvollisuuksista.

2.6.1 Sovinnollisuus (TO 7.1 ja laki luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista 8 § 1 mom. 13-kohta)

Asianajaja ei saa ilman erityistä syytä ryhtyä oikeudellisiin toimenpiteisiin ilmoittamatta vastapuolelle asiakkaansa vaatimuksia ja varaamatta vastapuolelle kohtuullista harkinta-aikaa sekä tilaisuutta asian sovinnolliseen selvittämiseen.

Luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia koskevan lain 8 §:n 1 momentin 13-kohdassa on säädetty tapaohjeiden 7.1-kohtaa vastaavasta velvollisuudesta.

TO 3.4 LUOTTAMUKSELLISUUS

TO 7.1 SOVINNOLLISUUS

ASIANAJAJALAIN 7 J § 3 MOM.

JULKISUUSLAIN 24 § 1 MOM. 6-KOHTA KANTELUASIAKIRJOJEN SALASSAPITO

Asianajaja toimi kantelijoiden vastapuolina olleiden henkilöiden avustajana perintöriidassa. Riidassa oli ollut ensi sijassa kyse testamenttimääräysten tulkinnasta. Kantelija moitti asianajajaa muun muassa siitä, että tämä oli ryhtynyt oikeudellisiin toimenpiteisiin hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden 7.1-kohdan vastaisesti antamatta vastapuolelle mahdollisuutta asian sovinnolliseen selvittämiseen.

Valvontalautakunnan näkemyksen mukaan sitä, että kantelijat olivat hakeneet kuolinpesään pesänselvittäjää ja -jakajaa, ei voitu sellaisenaan pitää näyttönä siitä, että kantelijat olisivat pitäneet oikeudenkäyntiä testamentin tulkintatarpeesta välttämättömänä. Kuolinpesän osakkaat olivat voineet yhdessä tehdä kuolinpesässä päätöksiä myös pesänselvittäjän ja -jakajan nimittämisen jälkeen. Se seikka, että asianajajan päämies oli näissä olosuhteissa edellyttänyt tulkintakanteen vireille saattamista, ei ollut sellaisenaan antanut asianajajalle hyväksyttävää erityistä syytä poiketa hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden mukaisesta perusedellytyksestä informoida vastapuolta etukäteen oikeudellisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä. Valvontalautakunta katsoi asianajajan toimineen tältä osin hyvän asianajajatavan vastaisesti.

Kantelija moitti asianajajaa myös siitä, että tämä oli lähettänyt kantelijoiden kantelukirjoi-

tuksen eteenpäin kanteluasian ulkopuolisille tahoille vastauspyynnössä esitetyn määräyksen vastaisesti. Asianajaja oli välittänyt kirjoituksen kantelijoiden asiamiehelle, pesänjakajalle ja omien päämiestensä isälle.

Ratkaisevaa asianajajan menettelyä arvioitaessa oli se, oliko asianajaja antanut asianajajan salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja valvonta-asian ulkopuolisille tahoille ja toisaalta, vaikeuttaisiko valvonta-asiaa koskevien tietojen antaminen asian selvittämistä tai olisiko asianajajan menettely ollut omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä asianosaisille.

Asiassa oli riidatonta, että asianajaja oli välittänyt vireillä olevassa valvonta-asiaa kantelukirjoituksen valvonta-asian ulkopuolisille tahoille. Asianajajan kantelijoiden asiamiehelle, pesänjakajalle ja omien päämiestensä isälle lähettämä kantelukirjoitus kesken valvontamenettelyn oli asianajajaan kohdistettujen moitteiden lisäksi sisältänyt tietoa keskeneräisestä pesänselvityksestä ja -jaosta.

Asianajajan päämiesten asema perinnönsaajina oli perustunut siihen, että heidän isänsä oli luopunut perinnöstä. Valvontalautakunnan näkemyksen mukaan asianajajan päämiesten isä oli siten ollut sivullinen pesänselvitykseen ja -jakoon liittyvässä prosessissa. Lisäksi valvontalautakunta katsoi, että myös pesänjakaja oli ollut ulkopuolinen siltä osin kuin annetut tiedot olivat koskeneet testamenttimääräysten tulkintaa koskevaa riitaa. Kun asianajaja oli näin ollen antanut salassapitovelvollisuutensa piiriin kuuluvia tietoja sivulliselle, oli hänen katsottava menetelleen tältä osin asianajajan salassapitovelvollisuuden ja siten hyvän asianajajatavan vastaisesti.

Valvontalautakunnan arvioitavana oli myös se, oliko asianajajan menettely vaikeuttanut asian selvittämistä tai ollut omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä asiaan osalliselle siltä osin kuin hän oli antanut kanteluasiasta tietoja pesänselvityksen ja -jaon osapuolille. Kysymys oli siitä, oliko asianajajan menettely ollut sellaista, että se tyypillisesti aiheuttaa vahinkoa tai kärsimystä asiaan osallisille tai vaikeuttaa asian selvittämistä. Arvio oli tehtävä tapauskohtaisesti ja siinä oli kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, millaisesta tiedosta oli ollut kysymys.

Jos vastaus tähän kysymykseen oli kielteinen, valvontalautakunnalla ei ollut tarvetta arvioida sitä, oliko tietojen antamiseen painava syy.

Valvontalautakunta totesi, että tieto kantelun vireillä olosta oli saatavilla valvontalautakunnan julkisesta päiväkirjasta. Näin ollen pelkääntään tieto kantelijan asianajajaan kohdistamasta kantelusta ei ollut salassa pidettävä. Kantelukirjoituksessa oli lisäksi mainittu kantelijoiden nimet ja yhteystiedot sekä asianajajaa koskevia tietoja. Kantelijoiden nimet eivät olleet salassa pidettäviä, sillä tiedot olivat saatavilla valvontalautakunnan julkisesta päiväkirjasta. Valvontalautakunnan käytettävissä olevan aineiston perusteella kantelijoiden osoitetiedot olivat myös olleet kantelijoiden asiamiehen sekä pesänjakaajan tiedossa.

Siltä osin kuin asianajaja oli toimittanut kantelukirjoituksen muille pesänselvityksen ja -jaon osapuolille tai näiden asiamiehille, ei asianajaja ollut menetellyt asianajajan salassapitovelvollisuuden vastaisesti, koska asiakirjat olivat sisältäneet ainoastaan kuolinpesää koskevia tietoja, jotka olivat olleet osakkaille tunnettuja entuudestaan. Valvontalautakunta ei myöskään asiasa esitetyn perusteella havainnut, että tietojen antaminen olisi ollut omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä asian osapuolille taikka vaikeuttamaan asian selvittämistä. Valvontalautakunta katsoi näin ollen, että asianajajaan kohdistettu kantelukirjoitus ei ollut ollut sellainen salassa pidettävä asiakirja, jota asianajajalla ei olisi ollut oikeus antaa tiedoksi pesänselvityksen ja -jaon muille osapuolille tai näiden asiamiehille ennen asian ratkaisemista valvontalautakunnassa. Asianajaja ei ollut tältä osin menetellyt hyvän asianajajatavan vastaisesti.

(VAROITUS. Täysistunto 13.3.2020, 3 §)

TO 7.1 SOVINNOLLISUUS (8 § 1 MOM. 13-KOHTA)

Luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja oli toiminnut kantelijan entisen miesystävän avustajana tämän hakiessa lähestymiskieltoa kantelijalle. Kantelija moitti luvan saanutta oikeudenkäyntiavustajaa muun muassa siitä, että tämä ei varannut kantelijalle tilaisuutta asian sovinnolliseen selvittämiseen.

Valvontalautakunta totesi, että lähestymiskielton hakemista koskevat asiat olivat luonteeltaan sellaisia, ettei niiden sovinnolliseen selvittämiseen ollut aina edellytyksiä. Lisäksi henkilön, jolle lähestymiskieltoa haettiin, menettely saattoi olla sen kaltaista, että lähestymiskielton hakijalla oli perusteltu syy saada asiaan mahdollisimman pikaisesti tuomioistuimen päätös.

Valvontalautakunnan käytössä olevan selvityksen mukaan kantelijan yhteydenottojen määrä luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan päämieheen oli ollut huomattava ja jatkunut pitkään huolimatta siitä, että päämies oli pyytänyt kantelijaa lopettamaan viestien lähettämisen. Valvontalautakunnan näkemyksen mukaan osapuolten välit ovat olleet erittäin tulehtuneet ja riitaiset, mikä osaltaan oli ollut omiaan vaikeuttamaan asian sovinnollista selvittämistä.

Valvontalautakunta katsoi, että luvan saaneella oikeudenkäyntiavustajalla oli kyseisessä tilanteessa ollut erityinen syy saattaa lähestymiskieltoa koskenut asia tuomioistuimen käsiteltäväksi varaamatta vastapuolelle tilaisuutta asian sovinnolliseen selvittämiseen.

(EI SEURAMUSTA. 2. jaosto 27.2.2020, 13 §)

2.6.2 Painostuskielto (TO 7.3)

Asianajaja ei saa sopimattomasti painostaa vastapuolta. Tämän mukaisesti on luvatonta

1. asiattoman ilmoituksen tekeminen poliisi- tai syyttäjäviranomaiselle tai muulle viranomaiselle sekä sellaisella uhkaaminen;
2. uhkaaminen vastapuolta häpäisevien tietojen levittämisellä; sekä
3. vetoaminen pätevältä syyttä sivullisiin sekä sellaisella uhkaaminen.

Asianajaja ei myöskään saa esittää lausumia, jotka ovat omiaan saattamaan vastapuolen halveksituksi, ellei lausumien esittäminen ole välttämätöntä asian hoitamiseksi tai muutoin asiakaan etujen valvomiseksi.

TO 7.3 PAINOSTUSKIELTO

A Oy oli suorittanut kantelijayhtiölle lukuisia rakennusurakoita alihankintana. Asianajaja oli toiminnut A Oy:n asiamiehenä. Osapuolilla oli ollut

riitaisuuksia A Oy:n laskusaatavista, A Oy:n työsuorituksista, kantelijayhtiön saatavista sekä kuitausoikeudesta.

Kantelija oli moittinut asianajajaa siitä, että tämä oli saatavien riitaisuudesta ja yrityksen maksukykyisyydestä huolimatta toimittanut kantelijayritykselle päämiehensä puolesta konkurssiuhkaisen maksukehotuksen ja uhanut kantelijayritystä konkurssiin hakemisella, mikäli saatavia ei maksettaisi täysimääräisesti eräpäivään mennessä. Asianajaja oli lisäksi jatkanut konkurssiuhkaisia perintätoimenpiteitä, vaikka kantelijayritys oli maksukehotuksen saatuaan suorittanut saatavien riidattoman määrän sekä ilmoittanut hänelle, että suorittamattomat osat saatavista olivat riitaisia.

Asianajajan mukaan A Oy:n perimät saatavat olivat olleet selviä ja erääntyneitä. Asianajajalla oli konkurssilain mukainen oikeus olettaa, että kantelija oli maksukyvytön, kun se ei ollut maksanut selvää ja erääntynyttä A Oy:n saatavaa.

Valvontalautakunta ei ollut sillä käytettävissään olevan selvityksen perusteella voinut havaita kantelijan A Oy:lle esittämien vaatimusten olevan ilmeisen perusteettomia. Valvontalautakunnalla ei ollut toimivaltaa arvioida kantelijan vastasaatavien oikeellisuutta tai sitä, oliko kantelijalla ollut oikeus kuitata näitä saatavia A Oy:n saatavista. Kyse oli seikoista, jotka olivat osapuolten välillä riitaisia, ja joiden tueksi sekä kantelijayhtiön että A Oy:n asiamiehinä toimineet asianajajat olivat voineet esittää perusteita.

Edellä mainittu koski myös asianajajan lähettämää konkurssiuhkaista maksukehotusta. Osapuolten välillä oli ollut erimielisyyttä siitä, oliko kantelijan riitautus riittävä vai oliko asianajaja A Oy:n asiamiehenä saanut konkurssiuhkaisella maksukehotuksella periä saatavaa. Näin ollen valvontalautakunta ei ollut sillä käytettävissä olevan selvityksen perusteella voinut havaita, että asianajajan tarkoituksena olisi ollut sopimattomasti painostaa kantelijaa lähettämällä tälle konkurssiuhkaisen maksukehotuksen.

(EI SEURAAMUSTA. 1. jaosto 10.12.2020, 12 §)

2.7 Asianajaja ja viranomaiset (TO 8. luku)

Tapaohjeiden 8. luvussa säädetään asianajajan velvollisuuksista tuomioistuimessa. Luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia koskevan lain 8 §:n 1 momentin kohdissa 16–18 on säädetty hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden 8.1-, 8.2- ja 8.4-kohtia vastaavista velvollisuuksista.

2.7.1 Arvonannon osoittaminen (TO 8.1 ja laki luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista 8 § 1 mom. 16-kohta)

Asianajajien ja luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien on osoitettava tuomioistuimelle tuomiovallan käyttäjänä kuuluvaa arvonantoa. Asianajajat ja luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat eivät saa pyrkiä vaikuttamaan tuomioistuimeen epäasiallisin keinoin, eivätkä saattaa tuomioistuimen työtä tai ratkaisua epäasiallisen arvostelun kohteeksi.

ARVONANNON OSOITTAMINEN (8 § 1 MOM. 16-KOHTA)

Eräässä sanomalehdessä oli julkaistu luvan saaneen oikeudenkäyntiavustaja kommentteja, jotka olivat koskeneet hovioikeuden antamaa tuomiota.

Luvan saanut oikeudenkäyntiavustajaa oli siteerattu kyseessä olevassa sanomalehtiartikkelissa seuraavasti: "[luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja] on pettynyt siihen, että hovioikeus on hänen mielestään lähtenyt peesaamaan [...] käräjäoikeuden antamaa tuomiota", "-Hyvin vakavasti näyttää siltä, että ei korppi korpin silmää noki". Valvontalautakunta katsoi, että luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan käyttämä ilmaisu oli yhdistettävissä hovioikeuteen. Ottaen huomioon asiassa esitetyt perusteet sekä käytetylle ilmaisulle vakiintuneen merkityssisällön, valvontalautakunta katsoi luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan saattaneen kommentillaan hovioikeuden ratkaisun ja työn epäasiallisen arvostelun kohteeksi ja siten toimineen velvollisuuksiensa vastaisesti.

(HUOMAUTUS. 1. jaosto 28.2.2020, 2 §, ei lainvoimainen)

2.8 Asianajotoimiston järjestäminen (TO 11. luku)

Tapaohjeiden 11. luku käsittelee asianajotoimiston järjestämistä. Tässä tapaohjeiden luvussa on säännöksiä muun muassa niin kutsutusta toimistoyhteisöstä, toiminimestä, henkilökunnan valvonnasta, vastuuvakuutuksesta ja toiminnan järjestämisestä asianajajan poissaolon vuoksi.

2.8.1 Asianajotoimiston asianmukainen järjestäminen ja henkilökunnan valvonta (TO 11.5)

Toimiston asianmukainen järjestäminen merkitsee muun muassa, että toimistorutiinit täyttävät ne vaatimukset, joita asianajajalaissa, muussa lainsäädännössä, Asianajajaliiton säännöissä, tapaohjeissa ja muissa liiton hyväksymissä ohjeissa on asetettu.

Asianajajan tulee ohjata ja valvoa henkilökuntansa työtä. Asianajajan on erityisesti huolehdittava siitä, että toimiston palveluksessa oleva henkilökunta noudattaa hyvää asianajajatapaa. Valvonta-asiassa, joka koskee toimiston muun henkilökunnan menettelyä, valvontalautakunta arvioi, onko kyseisen henkilön valvonnasta vastaava asianajaja noudattanut valvontavelvollisuuttaan. Jos henkilökuntaan kuuluva menettelee vastoin hyvää asianajajatapaa, asianajaja samaistetaan tähän henkilöön ja asianajajalle määrätään kurinpidollinen seuraamus riippumatta siitä, kuinka huolellisesti asianajaja on täyttänyt valvontavelvollisuutensa.

Luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annettussa laissa ei ole säännöksiä toimiston järjestämisestä. Lain 8 §:n 2 momentin mukaan ammattimaisesti oikeudenkäyntiasiamiehen ja -avustajan tehtäviä harjoittavalla luvan saaneella oikeudenkäyntiavustajalla tulee olla mainitussa tehtävässä riittävä vastuuvakuutus toiselle aiheutuvien varallisuusvahinkojen varalta.

TO 3.5 KUNNIALLISSUUS

TO 5.12 ASIANAJOPALKKIO

TO 11.5 HENKILÖKUNNAN VALVONTA

Luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja oli antanut kantelijalle oikeudellista neuvontaa perintöoikeut-

ta koskevassa asiassa. Valvonta-asia oli kohdistettu hänen valvonnastaan vastaavaan asianajajaan.

Kantelija moitti luvan saanutta oikeudenkäyntiavustajaa muun muassa siitä, että hänelle ei ollut tapaamisen yhteydessä kerrottu, että neuvottelu oli toimeksianto, eikä asiassa ollut tehty kirjallista toimeksiantosopimusta. Kantelijan näkemyksen mukaan hän ei ollut antanut asianajotoimistolle toimeksiantoa eikä tilannut mitään selvitystyötä vaan ainoastaan kertaluonteisen konsultaatioajan. Kantelijaa oli kuitenkin laskutettu neuvottelun jälkeen tehdystä selvitystyöstä.

Valvontalautakunta totesi, että asianajotoimeksiantoa koskeva sopimus ei ollut määräämuotoon sidottu. Yleisten sopimusoikeudellisten periaatteiden mukaisesti sopimus vaati syntyäkseen tarjouksen ja tarjoukseen annettavan hyväksyvän vastauksen. Asiassa esitetyn selvityksen mukaan kantelija oli varannut tapaamisajan oikeudellista neuvontaa varten puhelimitse. Kantelijalla oli ollut asianajotoimiston hinnasto saatavilla ennen tapaamista asianajotoimiston verkkosivuilla. Palkkio tapaamisesta oli perustunut käytettyyn aikaan. Kantelijalle oli lisäksi toimitettu tapaamisesta sovitun mukaisesti kirjallinen selvitys sähköpostilla.

Saadusta selvityksestä ei ollut ilmennyt seikkoja, joiden perusteella kantelija olisi voinut olettaa luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan suorittamien toimenpiteiden olevan ilmaisia tai että tapaamisen jälkeisiin toimenpiteisiin sovelletaan eri palkkioperustetta kuin tapaamisessa oli käytetty. Luvan saaneella oikeudenkäyntiavustajalla oli siten ollut oikeus laskuttaa tehtävän hoitamisesta käytetyn ajan mukaan.

Valvontalautakunta katsoi, että luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja ei ollut menetellyt moittivasti. Asianajajan ei siten voitu katsoa lainminlyöneen valvontavelvollisuuttaan.

(EI SEURAAMUSTA. 1. jaosto 10.12.2020, 14 §)

3 Tilastotietoja valvonnasta

3.1 Vireille tulleet asiat

Valvontalautakuntaan tuli vuonna 2020 vireille yhteensä 594 asiaa, joista 88 oli palkkiorii- ta-asioita ja 506 valvonta-asioita.

Vireille tulleista valvonta-asioista 412 kohdistui asianajajaan, 69 luvan saaneeseen oikeudenkäyntiavustajaan ja 25 julkiseen oikeusavustajaan.

3.2 Ratkaistut valvonta- ja palkkiorii- ta-asiat

3.2.1 Valvonta-asiat

Vuonna 2020 ratkaistiin yhteensä 399 asiaa, joista 341 oli valvonta-asioita ja 58 palkkiorii- ta-asioita. Valvonta-asioissa kurinpidollinen seuraamus määrättiin 98 asiassa, eli noin 29 %:ssa ratkaisuista valvonta-asioista ja 191 asiassa, eli noin 57 %:ssa, ei määrätty seuraamusta. Yhden asian käsittely lopetettiin ja 47 asiaa jätettiin tutkimatta (n. 14 %) vuoden 2020 aikana.

Niissä tapauksissa, joissa valvonta-asia joh- ti kurinpidollisen seuraamuksen määräämiseen, seuraamus jätettiin määräämättä vähäisyysperus- teella neljässä tapauksessa (n. 4 %), 62 tapauk- ssa (n. 63 %) määrättiin huomautus ja 31 ta- pauksessa (n. 32 %) varoitus. Seuraamusmaksu (4 000 ja 5 000 euroa) määrättiin kahdessa asias- sa (n. 2 %, ratkaisut eivät ole lainvoimaisia). Yh- tään asianajajaa ei erotettu Suomen Asianajaja- liitosta vuoden 2020 aikana.

Valvontalautakunta ratkaisi vuonna 2020 yhteensä 43 luvan saanutta oikeudenkäyntiavus-

tajaa koskevaa valvonta-asiaa, minkä lisäksi val- vontalautakunta esitti oikeudenkäyntiavustaja- lautakunnalle yhdessä asiassa seuraamusmaksun määräämistä (750 euroa) ja yhden luvan saa- neen oikeudenkäyntiavustajan luvan peruutta- mista yhteisenä seuraamuksena kahdessa val- vonta-asiassa.

Oikeudenkäyntiavustajalautakunta olisi pe- ruuttanut valvontalautakunnan esityksestä yh- den luvan saaneen oikeudenkäyntiavustajan luvan, mikäli hänen lupansa toimia oikeuden- käyntiasiamiehenä ja -avustajana olisi ollut edel- leen voimassa.

Luvan saaneille oikeudenkäyntiavustajille määrättyt kurinpidolliset seuraamukset sisälty- vät edellä esitettyihin valvonta-asioiden koko- naislukumääriin.

3.2.2 Palkkiorii- ta-asiat

Palkkiorii- ta-asioita ratkaistiin vuonna 2020 yhteensä 58, joista kahdessa asiassa palkkiota suositettiin alennettavaksi, mikä vastaa noin 3,5 prosenttia ratkaistuista palkkiorii- ta-asiois- ta. Edellisvuonna vastaava luku oli noin 20 pro- senttia. Palkkiota ei suositettu alennettavaksi 53 asiassa (n. 91 %). Kaksi asiaa (n. 3,5 %) jätet- tiin tutkimatta ja yhden asian käsittely (n. 2 %) lopetettiin vuoden 2020 aikana.

3.2.3 Valvonta- ja palkkiorii- ta-asioiden keskimääräinen käsittelyaika

Vuonna 2020 ratkaistujen valvonta- ja palk- kiorii- ta-asioiden keskimääräinen käsittelyaika

oli 272 päivää eli noin 9 kuukautta ja 2 päivää (2019: 242 päivää eli 8 kk 21 pv).

3.2.4 Muutoksenhaku valvonta-asioissa

Valvontalautakunnan vuonna 2020 antamista valvonta-asian ratkaisuksista 31:een haettiin muutosta Helsingin hovioikeudesta (v. 2019: 31).

Muutosta ratkaisuun haki asianajaja 10 valvonta-asiaa, luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja seitsemässä asiassa ja oikeuskansleri 13 asiassa. Oikeuskanslerin valituksista 10 koski valvontalautakunnan virheellistä ratkaisukokoonpanoa.

3.2.5 Helsingin hovioikeuden ratkaisemat valitukset

Hovioikeus ratkaisi vuonna 2020 yhteensä 27 valitusta, jotka koskivat valvontalautakunnan asianajajalle, entiselle asianajajalle tai luvan saaneelle oikeudenkäyntiavustajalle määräämää kurinpidollista seuraamusta tai oikeudenkäyntiavustajalautakunnan luvan saaneelle oikeudenkäyntiavustajalle määräämää kurinpidollista seuraamusta sekä yhden valituksen, joka koski valvontalautakunnan ratkaisua jättää tutkimatta luvan saanutta oikeudenkäyntiavustajaa koskeva kantelu.

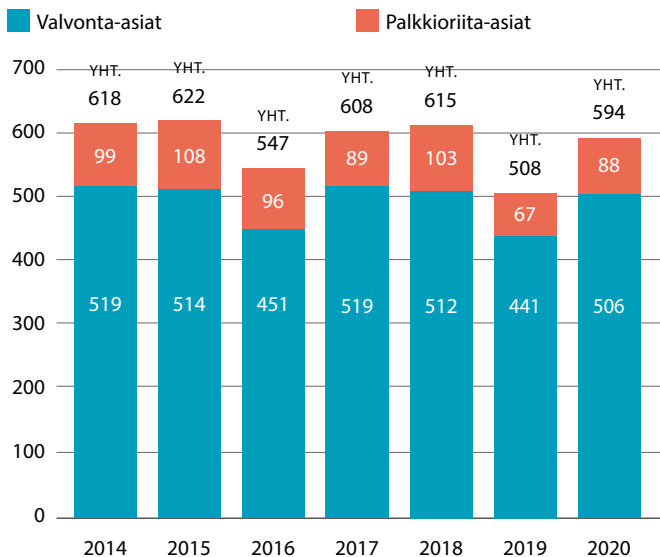
Hovioikeus ei muuttanut valvontalautakunnan ratkaisua 18 asiassa ja oikeudenkäyntiavustajalautakunnan ratkaisua yhdessä asiassa. Neljässä asiassa hovioikeus kumosi valvontalautakunnan ratkaisun ja poisti määrätyn seuraamuksen. Kahdessa asiassa, jotka koskivat samaa asianajajaa, hovioikeus muutti valvontalautakunnan ratkaisua siten, että asianajajalle määrätyn seuraamusmaksun sijasta hänet erotettiin Suomen Asianajajaliiton jäsenyydestä sekä kahdessa asiassa, jotka koskivat samaa luvan saanutta oikeudenkäyntiavustajaa siten, että varoitus muutettiin seuraamusmaksuksi. Yhdessä asiassa valvontalautakunnan ratkaisu kumottiin ja palautettiin valvontalautakunnalle uudelleen käsiteltäväksi. Hovioikeuden vuonna 2020 antamista päätöksistä kaksi eivät ole lainvoimaisia.

3.2.6 Muutoksenhakulupa korkeimpaan oikeuteen

Korkeimmalta oikeudelta haettiin valituslupaa kahdeksaan vuonna 2020 annettuun hovioikeuden päätökseen. Korkein oikeus ei myöntänyt valituslupaa seitsemässä asiassa. Yhden asian käsittely on kesken.

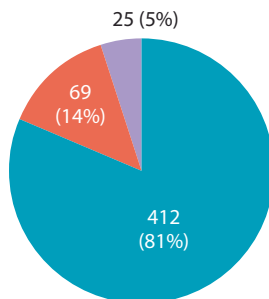
Korkein oikeus ei myöntänyt valituslupaa kolmelle asianajajalle ennen vuotta 2020 annettuihin hovioikeuden päätöksiin.

Vireille tulleet asiat

Vireille tulleiden asioiden kohdistuminen 2020*

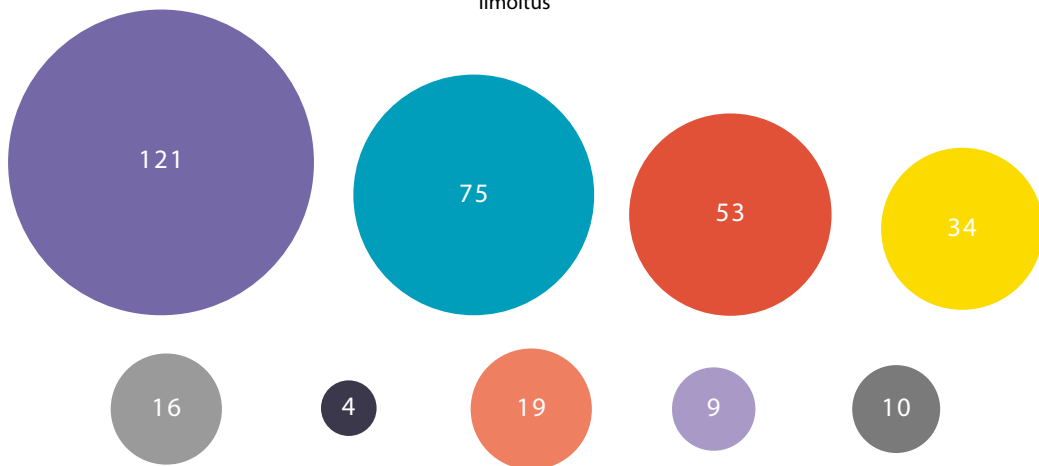
- Asianajajaan
- Luvan saaneeseen oikeudenkäyntiavustajaan
- Julkiseen oikeusavustajaan

*valvonta-asioista

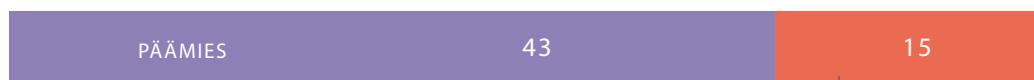
Valvonta-asioiden vireilletulotapa kantelijaryhmittäin (ratkaistut asiat) 2020

- Päämies
- Vastapuoli
- Pesän osakas tms. (määräyksenvarainen tehtävä)
- Tuomioistuimen/ Viranomaisen ilmoitus
- Muu tahon
- Vastapuolen asianajaja/ avustaja
- Toinen asianajaja
- Oikeuskansleri
- Liitto

Yhteensä: 341

Palkkioriiita-asioiden vireilletulotapa (ratkaistut asiat) 2020

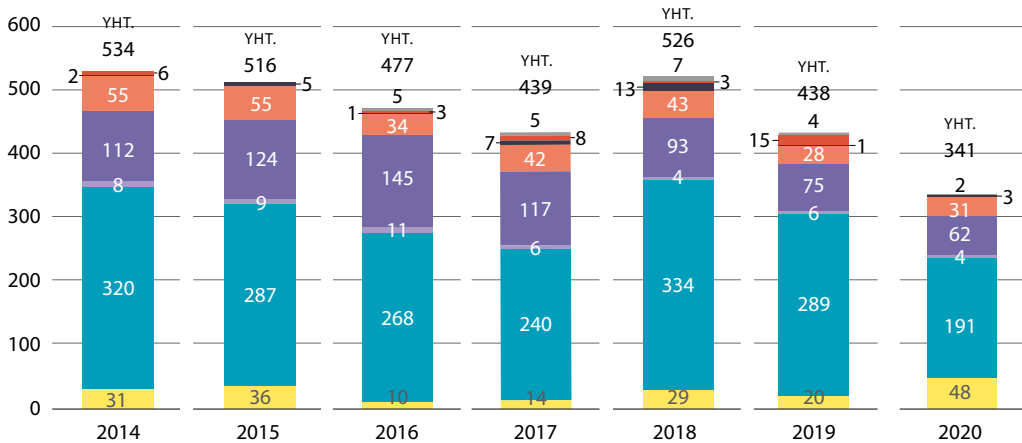
Yhteensä: 58

PESÄN OSAKAS TMS. (MÄÄRÄYKSENVARAINEN TEHTÄVÄ)

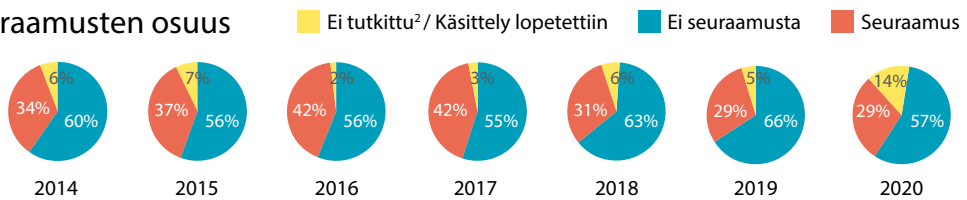
Ratkaistut valvonta-asiat (kpl)¹

¹Yhteen henkilöön voi kohdistua useampi ratkaisu. Esim. vuoden 2019 erottamiset koskivat kahta asianajajaa, mutta taustalla oli 15 valvonta-asiaa. Luvan peruuttamista koskevat esitykset koskivat yhtä lupalakimiestä, mutta taustalla oli 4 valvonta-asiaa.

- Ei tutkittu² / Käsittely lopetettiin
- Varoitus
- Ei seuraamusta
- Seuraamusmaksu
- Seuraamuksen määräämättä jättäminen
- Erottaminen¹
- Huomautus
- Luvan peruuttaminen (ensimmäiset vuonna 2016)¹

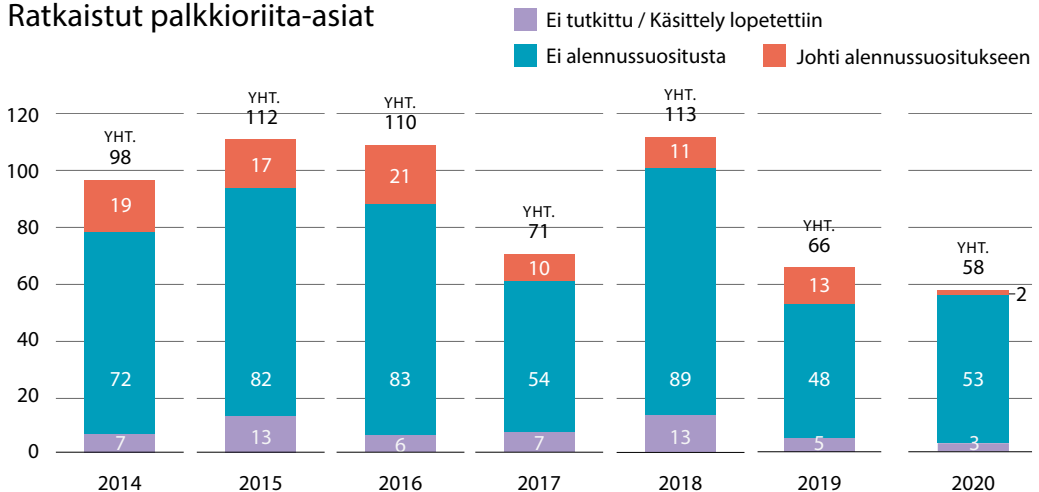

Seuraamusten osuus

²Ei otettu tutkittavaksi esim., koska asia ratkaistu aikaisemmin, tapahtumista yli viisi vuotta tai lupalakimiestä koskevassa kantelussa kyse ei ollut oikeudenkäyntiasiaista.

Ratkaistut palkkiorita-asiat

4 Sammanfattning

Styrelsen för Finlands Advokatförbund skall enligt 6 § i lagen om advokater se till att advokaterna vid uppträdandet inför domstolar eller övriga myndigheter samt även i övrig verksamhet uppfyller sina förpliktelser. Det grundläggande stadgandet om en advokats förpliktelser lyder: ”En advokat skall redbart och samvetsgrant utföra honom anförtrodda uppdrag samt i all sin verksamhet iakttaga god advokatsed” (5 § 1 mom.).

När ändringen av lagen om advokater trädde i kraft den 1.11.2004 grundades en särskild tillsynsnämnd för att handlägga och avgöra tillsynsärenden (7 c § 1 mom.). Tillsynsnämnden handlägger också arvodestvister och ger rekommendationer om advokatarvodenas skälighet. Vid bedömningen av de krav som god advokatsed i enskilda fall ställer på advokaten tillämpar tillsynsnämnden de vägledande reglerna om god advokatsed (15.1.2009).

Lagen om rättegångsbiträden med tillstånd trädde i kraft 1.1.2013. Samtidigt gjordes även ändringar i lagen om advokater. Enligt 6 a § 1 mom. i lagen om advokater finns i samband med Advokatförbundet en oberoende tillsynsnämnd och en oberoende tillsynsenhet vilka sköter de uppgifter i fråga om tillsynen över advokaters verksamhet som anges i denna lag. Dessa ändringar har lett till att tillsynsnämnden numera sköter också de uppgifter som gäller tillsynen över rättegångsbiträden med tillstånd, dvs. jurister som rättegångsbiträdenämnden har beviljat tillstånd att vara verksamma som rättegångsombud och rättegångsbiträden. Lagändringen inverkade även på tillsynsnämndens ställning i förhållande till Finlands Advokatförbund. En

anställd vid tillsynsenheten får inte delta i skötseln av Advokatförbundets andra ärenden än tillsynsärenden, om detta kan äventyra en oberoende och opartisk skötsel av tillsynsenhetens uppgifter. Dessutom ändrades tillsynsnämndens sammansättning så att två av medlemmarna i tillsynsnämnden skall vara rättegångsbiträden med tillstånd.

Tillsynsnämndens sammansättning

Tillsynsnämnden består av en ordförande och elva andra medlemmar samt personliga suppleanter för var och en av dem. Ordföranden och ordförandens suppleant samt sex av de övriga medlemmarna och deras suppleanter skall vara advokater. Tre av medlemmarna och deras suppleanter skall vara personer som inte hör till advokatkåren men som har avlagt juris kandidat- eller magisterexamen och är förtrogna med advokatverksamhet och dessutom med domaruppgifter eller med utbildning och forskning i juridik vid universitet. Två av medlemmarna och deras suppleanter skall vara sådana rättegångsbiträden med tillstånd som avses i lagen om rättegångsbiträden med tillstånd. Tillsynsnämnden kan vara uppdelad i fyra sektioner.

Anhängiggörande av ett ärende

Ett tillsynsärende blir anhängigt när tillsynsnämnden mottar ett skriftligt klagomål gällande en advokat, ett offentligt rättsbiträde eller ett rättegångsbiträde med tillstånd, en anmälan från justitiekanslern eller en anmälan som en dom-

stol har gjort med stöd av 15 kap. 10 a § i rättegångsbalken. Ett ärende gällande en advokat eller ett offentligt rättsbiträde blir också anhängigt när Advokatförbundets styrelse har beslutat att överföra ett ärende som har kommit till dess kännedom för behandling i tillsynsnämnden.

Behandling av tillsynsärenden

För styrelsens och tillsynsnämndens övervakning är advokaten skyldig att öppet och sanningsenligt lämna de uppgifter som styrelsen behöver. För fullföljandet av den i 6 § 1 mom. i lagen om advokater stadgade tillsynen av advokatkåren kan styrelsen eller tillsynsnämnden finna det nödvändigt att en inspektion förrättas på advokatens byrå. Det som nedan nämns om advokater gäller offentliga rättsbiträden och rättegångsbiträden med tillstånd.

Tillsynsärenden behandlas i tillsynsnämndens sektioner eller i plenum. I plenum behandlas de ärenden som av tillsynsnämndens ordförande har bestämt att skall behandlas där eller som sektionerna har överfört till plenum. Ärenden som gäller utslutning ur Advokatförbundet eller påförande av en påföljdsavgift avgörs alltid i plenum.

Tillsynsärenden behandlas i ett skriftligt förfarande. Beslut om att en advokat utsluts ur Advokatförbundet eller åläggs att betala påföljdsavgift kan dock fattas endast om muntlig förhandling har ordnats i ärendet. Tillsynsnämnden eller en sektion kan ordna muntlig förhandling också i andra fall. Advokaten och klaganden skall kallas till den muntliga förhandlingen.

Advokaten skall ges tillfälle att bli hörd innan ett ärende avgörs. Advokaten skall öppet och sanningsenligt lämna de upplysningar och utredningar som har begärts. Klaganden skall beredas tillfälle att yttra sig med anledning av advokatens bemötande. Nämnden och sektionerna skall även i övrigt se till att saken blir i tillräcklig mån utredd.

Enligt 7a § 3 mom. i lagen om advokater handlar tillsynsnämndens medlemmar under domaransvar när de avgör tillsynsärenden. En styrelsemedlem eller den person som förrättat en inspektion får inte heller, enligt 6 § 1 mom. i

lagen om advokater, obehörigen röja sekretessbelagda uppgifter som de har fått kännedom om i samband med tillsynen.

Disciplinära påföljder

I 7 § lag om advokater ingår stadganden om disciplinära påföljder som kan åläggas en advokat eller ett offentligt rättsbiträde. Dessa påföljder är anmärkning, varning, påföljdsavgift och utslutning ur advokatföreningen.

Som resultat av ändringen i lag om advokater som trädde i kraft den 1 januari 2013 (17.6.2011/716) behöver påföljden inte påföras, om advokaten genom sitt förfarande endast i ringa mån bryter mot advokatens skyldigheter och förfarandet i förhållande till dess skadlighet också bedömt som en helhet ska anses ringa. Samma påföljder kan också åläggas ett rättegångsbiträde med tillstånd. Om tillsynsnämnden anser att rättegångsbitrådets tillstånd bör återkallas eller rättegångsbitrådet bör påföras en påföljdsavgift, överförs ärendet till rättegångsbitrådesnämnden. Beslut om att göra en framställning till rättegångsbitrådesnämnden om återkallande av tillstånd eller påförande av påföljdsavgift fattas alltid i plenum.

Förfarandets offentlighet

Avgörandet i ett tillsynsärende och i en arvdestvist skall ges i form av en särskild handling. I handlingen skall bl.a. anges ärendeslaget och dagen för avgörandet, parternas och klagandens namn, de yrkanden som framställts och de bemötanden som avgivits i saken, motiveringen till avgörandet, de lagrum, de punkter i Advokatförbundets stadgar och de anvisningar om god advokatsed som har tillämpats i saken samt avgörandets slutresultat.

I den offentliga dagbok som Advokatförbundet för över tillsynsärenden och arvdesttvister skall antecknas uppgifter om klaganden eller sökanden, den som klagomålet gäller och vid behov advokatbolaget, ärendeslaget, dagen för avgörandet samt slutresultatet. Av dagboken skall även framgå i vilken fas behandlingen av saken är.

Sökande av ändring i tillsynsmyndens avgörande

Enligt 10 § 2 mom. i lagen om advokater har även justitiekanslern rätt att besvara sig över alla beslut som givits i tillsynsärenden. Däremot har en annan myndighet eller klaganden inte rätt att söka ändring i beslut som givits i ett tillsynsärende. Advokaten, offentliga rättsbiträdet och rättegångsbiträdet med tillstånd kan enligt 10 § 1 mom. i lagen om advokater anföra besvär hos Helsingfors hovrätt över alla tillsynsmyndens beslut.

I tillsynsförfarandet kan tvistefrågor eller yrkanden som gäller privaträttsliga eller materiella frågor inte behandlas, ej heller t.ex. skadeståndskrav. Tvist om arvode bör huvudmannen anhängiggöra hos allmän domstol.

Statistiska uppgifter

Totalt anhängiggjordes 594 ärenden i tillsynsmynden år 2020, varav 506 var tillsynsärenden och 88 arvodesvister. Av de tillsynsärenden som anhängiggjordes var 412 riktade mot advokater, 69 mot rättegångsbiträden med tillstånd och 25 mot offentliga rättsbiträden.

Totalt avgjordes 399 ärenden under 2020, varav 341 var tillsynsärenden och 58 arvodesvister. Disciplinära påföljder infördes i 98 tillsynsärenden (29 %). I 191 tillsynsärenden infördes ingen påföljd (57 %). Handläggningen avslutades i ett ärende och 47 ärenden (ca 14 %) lämnades utan prövning under 2020.

Som en disciplinär påföljd ålades en anmärkning i 62 tillsynsärenden (ca 63 %), en var-

ning i 31 ärenden (ca 32 %) och en påföljdsavgift (4 000 och 5 000 euro) i två ärenden (ca 2 %, ej lagakraftvunnen). Påföljd påfördes inte på grund av förfarandets obetydlighet i fyra fall (ca 4 %). Inga advokater blev uteslutna från Finlands Advokatförbund under 2020.

Tillsynsmynden avgjorde år 2020 totalt 43 tillsynsärenden som handlade om rättegångsbiträden med tillstånd. Dessutom gjorde tillsynsmynden en framställning till rättegångsbiträdesnämnden om påförande av påföljdsavgift (750 euro) i ett tillsynsärende och om återkallande av tillstånd som en gemensam påföljd i två tillsynsärenden.

Rättegångsbiträdesnämnden skulle ha återkallat ett tillstånd ifall det ännu varit giltigt.

Disciplinära påföljder som tilldelades rättegångsbiträden med tillstånd ingår i det totala antalet tillsynsärenden som angivits ovan.

Totalt 58 arvodesvister avgjordes år 2020. I två ärenden rekommenderades att arvodet nedsättas, vilket stod för 3,5 % av arvodesvister. Motsvarande siffran var ca 20 procent föregående år. Arvodet rekommenderades inte att nedsättas i 53 ärenden (ca 91 %), två ärenden (ca 3,5 %) lämnades utan prövning och handläggningen avslutades i ett ärende (ca 2 %) under 2020.

År 2020 var den genomsnittliga tiden för handläggning av tillsynsärenden och arvodesvister 272 dygn d.v.s. 9 månader 2 dygn (2019: 242 dygn d.v.s. 8 mån. 21 dygn).

Yhteystiedot

Valvontalautakunta

PL 13

00101 Helsinki

Käyntiosoite: Simonkatu 12 B, 2. krs

Sähköposti: info@valvontalautakunta.fi

Kanteluneuvonta: (09) 6866 1250 (arkisin klo 10–12)

Puhelinvaihte: (09) 6866 120 (arkisin klo 10–12)

valvontalautakunta.fi

Valvontakertomus 2020 on Asianajajaliiton yhteydessä toimivan itsenäisen ja riippumattoman valvontalautakunnan raportti asianajajiin, julkisiin oikeusavustajiin ja luvan saaneisiin oikeudenkäyntiavustajiin kohdistuneesta ammatillisesta valvonnasta 2020. Valvontakertomus toimitetaan kaikille asianajajille, julkisille oikeusavustajille, luvan saaneille oikeudenkäyntiavustajille ja valvontalautakunnan sidosryhmille.